Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ оқшоми

ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ ШАҲАР РЎЗНОМАСИ

Рўзнома 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган | № 95 (7.484) | 1991 йил 21 май, сешанба | Нархи 8 тийин.

ТО Бугунги кун нафаси

ЖУМҲУРИЯТИМИЗДА

● Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон жарроҳларининг Тошкентда очилган бешинчи съездида илмий изланишнинг асосий йўналишлари ва аҳолига ихтисослаштирилган ёрдам кўрсатишни ташкил этишнинг амалий масалалари муҳокама қилинмоқда.

● Тошкентдан Муборақ газни қайта ишлаш заводига келган шифокорлар малакасини ошириш илмгоҳининг бир гуруҳ мутахассислари барча ходимларни тиббий текширувдан ўтказишни ўз олдиларига мақсад қилиб қўйганлар.

МАМЛАКАТИМИЗДА

● Бугун Москвада РСФСР халқ депутатларининг IV съезди очилди.

● Бугун Ватанимиз пойтахтида А. Д. Сахаров хотирасига бағишланган «Тинчлик, тараққиёт, инсон ҳуқуқлари» биринчи халқаро анжумани очилди.

● Қирғизистонда мўмиё ва ўз таркибида мўмиё минерали хом ашёсини сақловчи моддаларни муҳофаза қилиш ва улардан оқилона фойдаланишга қаратилган қонун қабул қилинди.

ХОРИЖДА

● СССР мудофаа вазирининг биринчи ўринбосари, СССР Қуролли Кучлари Бош штабининг бошлиғи армия генерали М. А. Моисеев бошчилигидаги совет делегацияси Америка пойтахти яқинидаги Эндрюс авиабазасига келди.

● Польша президенти Лех Валенса Варшавадан Исроилга расмий сафар билан жўнаб кетди.

● Шри Ланка хавфсизлик кучлари мамлакат шарқидаги Баттикалоа округининг бир қанча ерларида комендантлик соати ўрнатдилар.

Бугунги кун нафаси ТО

ПАРТИЯ ОБРЎСИНИ ИШ БИЛАН МУСТАҲКАМЛАЙЛИК

● КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг котиби О. С. Шенин 15-18 май кунлари Ўзбекистонда бўлди. У жумҳурият ҳаёти, Ўзбекистон Компартиясининг, жойлардаги партия ташкилотларининг фаолияти билан танишди. Иқтисодиётнинг бозор муносабатларига ўтиш даврида аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш вазифаларини ҳал этиш, ижтимоий-сиёсий ва ижтимоий-иқтисодий турмушда юз бераётган жараёнларга партия ташкилотларининг таъсирини кучайтириш билан боғлиқ бўлган яқин кунларга ва истиқболга мўлжалланган режалар билан қизиқди.

О. С. Шенин Тошкент ва Самарқанд шаҳарларидаги, Тошкент ва Самарқанд вилоятларидаги бошланғич партия ташкилотларида ва меҳнат жамоаларида бўлди. Коммунистлар, меҳнаткашлар билан суҳбатларда турмушнинг турли соҳаларини янгилаш, КПСС XXVIII съезди ва Ўзбекистон Компартияси XXII съезди қарорларини бажариш, жумҳурият коммунистлари Ҳаракат дастурини амалга ошириш билан боғлиқ муаммолар ўртага қўйилди.

КПСС Марказий Комитетининг котиби Ангренда бўлди, табиий офатдан зарар кўрган Жигаристон қўрғонига борди. У ҳалок бўлганларнинг оилаларига КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси номидан чуқур таъзия билдирди, янги қўрғон қурилаётган жойни бориб кўрди.

КПСС Марказий Комитетининг котиби Тошкентда В. И. Ленин ҳайкали пойига гуллар қўйди.

О. С. Шенин 18 май куни жумҳурият, Тошкент шаҳри ва Тошкент вилояти партия фаоллари билан учрашувда нутқ сўзлади.

Учрашувда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи котиби, жумҳурият Президенти И. А. Каримов ҳам нутқ сўзлади.

КПСС Марказий Комитети ва Марказий назорат комиссиясининг апрель ойида бўлиб ўтган қўшма Пленуми якунлари батафсил таҳлил қилинди.

Ўзбекистон Компартияси ўтказаётган қатъий, жўшқин ва изчил сиёсат мавжуд қийинчиликларнинг бартараф этилишига ишонч бағишлаётгани таъкидлаб ўтилди. Яхши меҳнат кайфияти, танг вазиятдан тезроқ чиқиб олишга интилиш — Ўзбекистонда ижтимоий ва сиёсий вазиятни барқарорлаштириш натижасидир.

Мамлакатда иқтисодий ажрамачилик тўлқини бошланган, сиёсий кучларнинг бир-бирига қарама-қаршилиги давом этаётган ҳозирги пайтда Ўзбекистон иқтисодий кўрсаткичларининг пасайиб кетишини тўхтатиб қола олди. Бунда партия комитетлари ва бошланғич партия ташкилотларининг иши муҳим аҳамиятга эга бўлди. Партия ташкилотларининг кўпи бир неча минтақаларда коммунистлар тутган йўлга қўшилмадилар, иқтисодиётга таъсир ўтказишдан ўзларини четга олмадилар, меҳнат жамоаларининг ишончини, ҳурматини йўқотмадилар. Бу Ўзбекистон Компартияси ўтмишдаги хатоларини диққат-эътибор билан таҳлил қилиб, уларни тан олгани, бу ҳақда халққа рўй-рост гапиргани натижасидир. Бинобарин халқ ҳам партияга ишонди.

Ўзбекистон партия комитетлари ва партия ташкилотлари долзарб вазифалар мажмуини ҳал қилишда ўз кучларини қайси соҳаларга қаратишни аниқлаб олдилар. Халққа эртанги кунга ишонч бағишлайдиган кучли ижтимоий сиёсат ана шундай соҳалардан биридир. Иттифоқ шартномасининг имзоланиши граждалар осойишталигининг сўзсиз шарти бўлади, жумҳурият аҳолиси референдумда шундай Иттифоқ учун овоз берди.

Бозор муносабатларига ўтиш жамиятнинг мулкий жиҳатдан чуқур табақаланишига, меҳнаткашларнинг ижтимоий ғалабалари тугатилишига олиб бормайдиган, аниқ бошқариладиган тусда бўлиши лозим — коммунистларнинг фикри ана шундай. Ўзбекистон партия ташкилоти Ҳаракат дастурини қабул қилаётганда устивор йўналишларни, хусусан аҳолини иш билан таъминлаш каби энг муҳим муаммолардан бирини ҳал қилишни аниқ белгилаб олди. Ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилиш дастури амалга оширилмоқда. Бир мисол диққатга сазовордир — яқинда бўлиб ўтган Наврўз байрами чоғида коммунистлар хайрия ва меҳр-мурувват тадбирларида фаол қатнашдилар — тўпланган анчагина маблағ камбағалларга, қарияларга, кўп болали оилаларга ёрдам беришга ажратилди.

Ана шундай аниқ-равшан ишлар партиянинг, унинг ҳар бир аъзосининг обрўсини мустаҳкамламоқда. Натижада Ўзбекистон Компартияси ички сиёсий ва иқтисодий вазиятнинг мураккаблигига қарамай, бозор муносабатларига ўтиш даврида ижобий тажриба тўплади. У ўз сафларини мустаҳкамлаш юзасидан катта иш олиб бормоқда, шу сабабли партия билетларини ўз ихтиёри билан топшираётганлар сони жуда кам. Бу тажриба бошқа партия комитетларига ҳам фойдалидир.

Меҳнат жамоалари учун кучли меҳнат омилларини вужудга келтириш, товар ишлаб чиқарувчиларга эркинлик бериш ва шу билан бир вақтда меҳнат интизомини мустаҳкамлаш — ишлаб чиқаришдаги таназзулни бартараф этиш ва ишлаб чиқариш ҳажмини оширишнинг муҳим омилларидир. Демократия бошбошдоқлик билан, ошкоралик митингбозлик билан, фикрларнинг хилма-хиллиги сусткашлик ва интизомсизлик билан чиқиша олмайди, деб таъкидланди учрашувда.

Учрашувда ҳозирги пайтда партиянинг ўзида юз бераётган мураккаб, зиддиятли ва ташвишли жараёнлар тўғрисида алоҳида куйиниб гапирилди. Бунинг сабаблари кўп. Партия турмушдаги мураккаб жараёнларни таҳлил қилишда кўпинча орқада қолиб, сиёсий ташаббусни қўлдан бериб, бинобарин бу билан одамларнинг наздида обрўсини йўқотиб қўймоқда. КПСС муҳолифлари бундан фойдаланиб, партия амалий ҳаракат қилишга, демократик янгиланишга қодир эмас деган фикрни тиқиштирмоқдалар. Бунинг устига бир қанча партия комитетлари ва партия ташкилотларида ҳозирги шароитда парламент тусидаги партия ҳолати КПСС учун қониқарлидир, деган фикр пайдо бўлган. Бундай қарашлар ва айниқса унга асосланган ҳаракатлар партияни сиёсий турмушдан четга улоқтириб ташлашга ёрдам беради.

Ўзбекистон коммунистлари сиёсий воқелинни ҳисобга олиш мавқеида турибдилар, улар КПСС ўз ташаббуси билан бошлаган демократик ислоҳотлардан, иқтисодий, сиёсий ва маънавий соҳалардаги туб ўзгаришларга партиявий раҳбарликдан воз кечишига мутлақо рози эмаслар, деб таъкидлашди учрашув қатнашчилари. Армияни, Давлат хавфсизлиги комитетини, ҳуқуқни муҳофаза қилиш идораларини партиядан ҳоли қилиш учун, партия комитетларини корхоналардан ташқарига чиқариб юбориш учун уринаётган кишилар аслида жамиятни беқарорлик ва тартибсизликка тойдирмоқдалар. Шу муносабат билан партия кадрлар сиёсатига бевосита таъсир ўтказган тақдирдагина кучли бўлиши таъкидлаб ўтилди.

Учрашувда таъкидландики, ҳозирги шароитда халқ ҳокимияти идораларига, улар билан алоқаларни ва баҳамжиҳат ҳаракатларини мустаҳкамлашга эътиборни кучайтириш алоҳида аҳамиятга эга бўлади. Коммунистларнинг халқ депутатлари Советларида фаол иш олиб бориши партияга жамиятдаги ўз мавқеини мустаҳкамлаб олишга, халқ депутатлари Советлари билан биргаликда иқтисодиётдаги тангликни бартараф этишнинг самарали чораларини ишлаб чиқишга ва пировард натижада партиялилар оммасининг ҳокимиятини амалда қарор топтиришга имкон беради.

(ЎзТАГ).

Карима опа Обидованинг «Чевар» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасининг 4-филиалида ишлаб келаётганига қарийб 20 йил бўлди. У шу йиллар мобайнида ўзига топширилган вазифани ҳамиша ортиғи билан бажариб келади. Шунинг билан бир қаторда Карима опа олтита фарзанднинг онаси ҳамдир.

СУРАТДА: Карима опа Обидова.

Тўлқин Каримов сурати.

«ТУЛПОР»НИНГ БАЛИҚ ХЎЖАЛИГИ

ЎРТА Осиё кабеллар ишлаб чиқариш бирлашмасида ёрдамчи хўжаликлар ташкил этиб ишчилар дастурхонини чорвачилик ва қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари билан оз миқдорда бўлсада таъминлашга алоҳида эътибор бериляпти. Бирлашманинг ижара корхоналари Тошкент, Сирдарё вилоятлари, ҳатто қўшни Қозоғистон жумҳуриятида чорва моллари боқмоқда, у ерларда мевазорлар барпо этилган. Яқинда «Тулпор» ижара корхонаси ҳам хайрли иш бошлади. Пискент районида балиқчиликни йўлга қўйиш учун ижарага ер олди. Бу ерда ёрдамчи хўжаликни ташкил этиш аввалроқ бошланган эди. Кўзланган натижага эришилмагач «Тулпор» раҳбарлари балиқ боқишни ўз зиммаларига олдилар. Ҳозирча битта ҳовуз тайёр бўлди. Навбатдаги ҳовузлар битгач дастлабки 3 тонна майда балиқчаларни боқиш йўлга қўйилади.

Садриддин ШАМСИДДИНОВ.

Янгиликлар — Воқеалар — Хушхабарлар — Янгиликлар — Воқеалар — Хушхабарлар

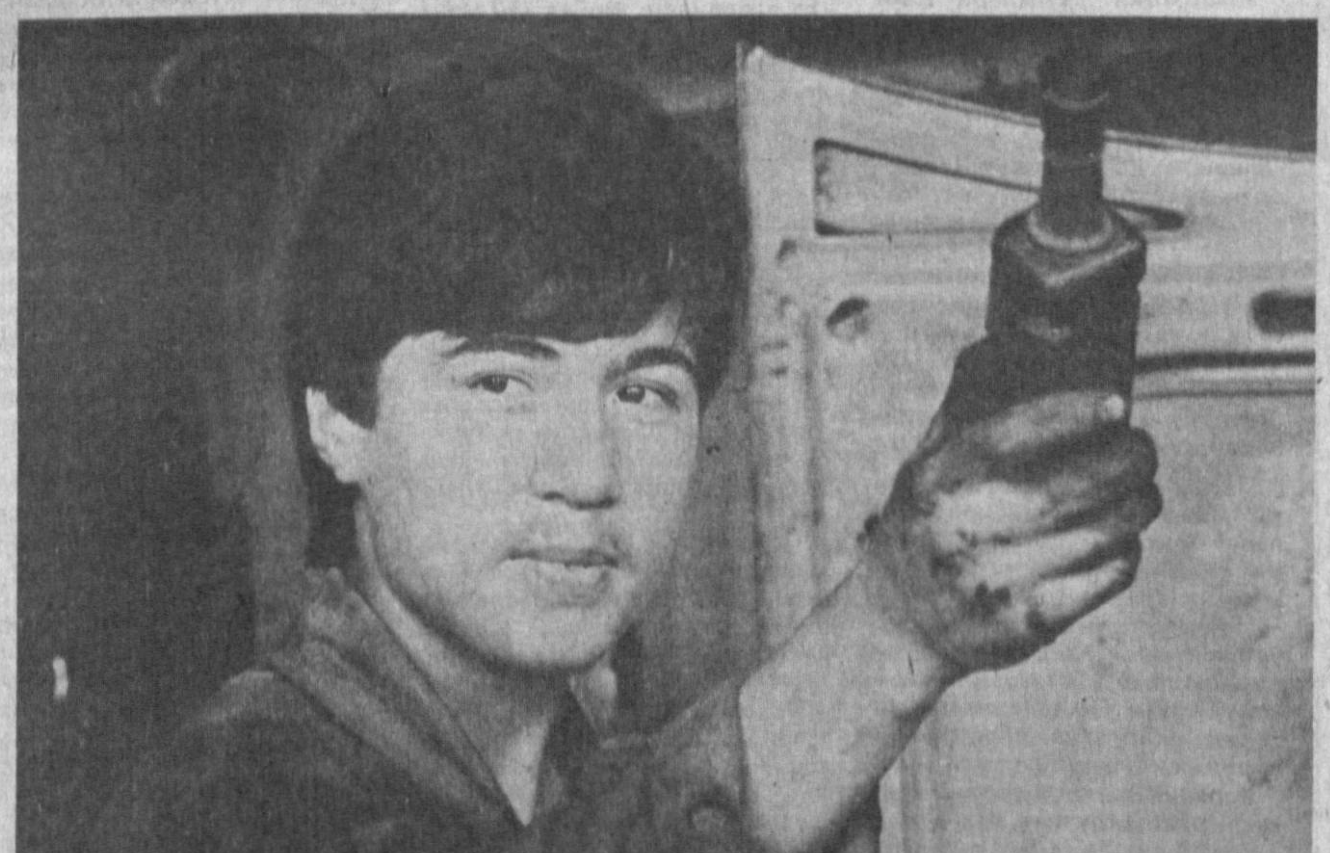

Ўзбекистон ССР алоқа вазирлигига қарашли 1-автокорхонада ишлаб келаётган Илҳом Улканов ўз меҳнати билан барчага ўрнак бўлмоқда.

СУРАТДА: Илҳом Улканов.

Тўлқин Каримов сурати.

21 МАЙДАН 26 МАЙГАЧА

Об-ҳаво ва саломатлик

Ўзбекистон ССР об-ҳавони кузатиш марказидан хабар беришларига кўра, шу ҳафтада жумҳуриятда об-ҳаво беқарор бўлиб туради. Ҳавога тез-тез булут чиқади. Вақти-вақти билан сел қуяди, чақмоқ чақади. Тоғли масканларда дўл ёғиши ҳам мумкин. Кечаси 13-18, кундузи 21-26 дан 28-33 даражагача иссиқ бўлади. Жанубий вилоятларда 25-30 дан 31-36 даражагача, шимолий масканларда эса, кечаси 10-15, кундузи 22-27 даражагача иссиқ бўлади.

Семашко номидаги тиббий даволаш ва табиий тиклаш институти мутахассисларининг фикрига кўра, об-ҳаво бундай беқарор бўлиб турадиган кунларда юрак, бош мия, томирлар шамоллаши мумкин, асаб, аъзолари ва ўпка хасталигига чалинган бемор кишилар ўзларини нохуш сезадилар. Бундай кишилар даволовчи врачнинг назоратида бўлмоғи лозим. Улар аввалги ҳафталардаги каби даволаш ва парвариш ишларини давом эттиришлари керак.

ЖАҲОН КУБОГИГА ТАЙЁРГАРЛИК БОШЛАНДИ

ЎЗБЕКИСТОН Давлат спорт комитети ва Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети пойтахтимизда 11—20 октябрь кунлари баъзи тана аъзоларидан маҳрум бўлган ногиронлар ўртасида 1991 йилги Жаҳон Кубогини ўтказиш ҳақида қўшма қарор қабул қилди. Бу қарорни бажариш Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасига топширилди. Мусобақани ташкил қилиш ва ўтказиш учун ташкилий комитет тузиб, унинг таркиби тасдиқланганини айтиб ўтиш зарур.

Юқоридагилардан келиб чиққан ҳолда турли тадбирлар режаси ҳам ишлаб чиқилди. У ўз ичига «Меҳнат резервлари», «Динамо», «Тўқимачи» ва «Восток» ўйингоҳларини машқлар ўтказишга тайёрлаш, Жаҳон Кубогининг тантанали очилиш қисмининг сценарийсини тайёрлаш ва ўтказиш режасини, қатнашчилар ва меҳмонлар маданий ҳордиқ чиқаришини, халқаро алоқалар таъминланган ҳолда матбуот конференцияларини ташкил этиш, эсдалик совринлари, ёдгорлик ва тақдирланадиган нишонлар, ногиронлар спортини тарғиб этадиган нашрларни тайёрлаш, бундан ташқари телевизион ва овознигор эшиттиришларини ва Кубок ўйинларини суратга олиш ва бошқа ташкилий масалаларни қамраб олади.

Шариф ИСМОИЛОВ.

ЎЗБЕКИСТОНДА ЯГОНА

КЕЙИНГИ йилларда Ўзбекистон касаба уюшмалари федерацияси ташаббуси билан мажруҳлар сиҳат-саломатлигини мустаҳкамлашга қаратилган ибратли ишлар амалга оширилди. Жумҳурият жисмоний тарбия-соғломлаштириш клубининг очилиши навбатдаги хайрли ишлардан бири бўлди.

Ҳозирча Ўзбекистонда ягона ҳисобланган бу чиниқиш-саломатлик масканига яхши ният билан «Орзу» деб ном берилди. У ўзбек диёрида мажруҳлар спортини ривожлантириш билан яқиндан туриб шуғулланади. Шу билан бирга «Орзу» саломатликни мустаҳкамлашга қаратилган турли муолажаларни йўлга қўйишда бош-қош бўлади.

Клуб мажруҳлар куч-қувватига мос келувчи кичик корхоналарни очишни режалаштириб қўйди.

Акром АКБАРОВ.

РАҚҚОСА ИЖОДИГА БАҒИШЛАНАДИ

ЎЗБЕК балет санъати ривожига ўзининг муносиб ижодий ҳиссасини қўшиб келаётган истеъдодли раққоса Жаклин Аҳмедова ҳозир Вена опера ва балет театрида жўшқин фаолият кўрсатмоқда. Санъаткор Алишер Навоий номли Ўзбекистон ССР Давлат академик Катта театри саҳнасида қатор эсда қоларли образларни яратди. Унинг «Жизель» балети спектаклида ижро этган талқини раққоса эришган ижодий камолотни яна бир бор намойиш қилди.

Истеъдодли санъаткорнинг бу каби ёрқин фаолияти кинолавҳаларда мангу лаҳзаларга айлантирилди. Жонли тасвирларга бой ана шу тасмалар янги суратга олинган фильм учун асос бўлиб хизмат қилди. Янги экран асари Ўзбекистон илмий-оммабоп ва ҳужжатли фильмлар студиясида режиссёр Д. Салимов томонидан яратилди.

Икром АЛИМОВ.

АЙНИ МУДДАО

ЎЗБЕК диёри ўлкашунослик манбаларига бой. Тарихан ва жуғрофий жиҳатдан шаклланган кўҳна ва диққатга сазовор қадимий жойларни ўрганиш, улар оша юришлар уюштиришнинг катта маърифий ҳамда илмий-амалий аҳамияти бор албатта.

Бу масалага Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика олий билимгоҳида ҳам алоҳида диққат-эътибор билан қаралмоқда. Бу ерда олий маълумотли ўлкашунос мутахассисларни кўплаб тайёрлаш тадбирлари кўрилди. Олий ўқув юрти тарих куллиётида «Ўлкашунос» махсус курсининг ўқитила бошланиши айни муддао бўлди.

Саодат ОБИДОВА.

ЁШ ТОМОШАБИНЛАРГА

ЖУМҲУРИЯТИМИЗДАГИ театрлар саҳналарида болаларга бағишланган қизиқарли асарлар қўйилаётгани қувончли ҳолдир. Бундай яхши ижодий анъанага А. Навоий номидаги Ўзбекистон ССР Давлат академик Катта театри жамоаси ҳам амал қилиб, ёш томошабинларни мамнун этувчи қатор қувноқ спектаклларни саҳнага олиб чиқди.

Санъат кошонаси репертуаридан янги ўрин олган эртак-опера «Али бобо ва қирқ қароқчи» деб номланди. Таниқли тошкентлик композитор В. Милов томонидан зўр илҳом билан ёзилган мазкур асар қизиқарли саҳнавий кўринишларга бой.

Истеъдодли композитор бундан илгари ҳам болаларга бағишлаб қатор опера ва балетларни яратган. Жумладан, унинг улуғ рус шоири А. С. Пушкиннинг машҳур «Поп ва унинг хизматкори Балда ҳақида эртак» асари асосида ёзган эртак-балети ёш томошабинларга айниқса манзур бўлган эди.

Акбар АЛИЕВ.

ҲАММАГА МАНЗУР

ПОЙТАХТИМИЗДАГИ «Зенит» заводи мураккаб радио товарлари ишлаб чиқариш билан бирга халқ истеъмоли буюмлари тайёрлашга ҳам алоҳида аҳамият бермоқда. Корхонада тайёрланаётган икки қаватли каравот, велосипед учун юк ортиш мосламаси, машиналарни сақлайдиган «сир»ли қурилма, кабоб тайёрлайдиган электр асбоб, «Дўстлик» деб номланган фонарь-радио, шунингдек, халқ маорифи билан ҳамкорликда ўзбекча девор «Алфавит» каби бир қатор буюмлар ишлаб чиқариш йўлга қўйилди.

Дилмурод ОБЛАЕВ.

«ЮЛДУЗ»ДА ЯРАТИЛАДИ

«СЎНГГИ ДЕВ», «Катта ва кичик» «Маматнинг саргузаштлари», «Сирли най» каби мультфильмлар кичик томошабинларга яхши таниш. Болалар руҳий оламининг турли қирраларига бағишланган бу экран асарлари истеъдодли киносанъаткор М. Боймуҳамедов раҳбарлигида суратга олинган.

Изланувчан ижодкор бадиий кино жанрига ҳам қўл уриб, ўз режиссёрлик иқтидорини катта экранда ҳам ёрқин намойиш эта олди. Яқинда тайёр бўлган мазкур фильм «Нажотсиз қотиллик» деб номланди.

Шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, томошабинни ҳаяжонга солиб, ҳаёт чорраҳалари тўғрисида ўй-фикр юритишга ундовчи ушбу экран асари «Ўзбекфильм» киностудияси базасида янги тузилган «Юлдуз» ижодий уюшмасининг навбатдаги энг яхши фильмларидан бири бўлди.

Саодат ОДИЛОВА.

ЙИРИК МУСИҚА АСАРИ

ҚАТОР йирик мусиқа асарларининг муаллифи, таниқли бастакор Сайфи Жалил ижодида ғижжак чолғу асбоби ижроси учун ёзган мусиқалар ҳам етакчи ўрин тутади. Бу, бежиз эмас албатта.

Гап шундаки, атоқли ижодкор мусиқа санъатига етук ғижжакчи созанда сифатида кириб келган эди. Унинг шу созда ижро этган куйлари кўпгина концерт дастурларидан муносиб ўрин олди.

Бастакор сифатида кенг танилган ҳозирги бир даврда ҳам С. Жалил ғижжакда қатор қизиқарли мусиқалар яратиб келмоқда. У янги басталаган «Оркестр жўрлигида ғижжак учун концерт» деган йирик мусиқий асари ҳам тингловчилар томонидан яхши кутиб олинди.

Қувонарли томони шундаки, мазкур жозибали асар бугунги кунда моҳир ғижжакчи бўлиб танилган Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофоти совриндори Шуҳрат Йўлдошевга махсус бағишланди.

Ушбу мусиқа таниқли созанда иштирокида яқинда уюштирилган концертда янгради.

Воҳид ВАЛИЕВ.

ИЖОДИЙ ИЗЛАНИШДА

Бугунги кунда Ўзбекистон жумҳурият актёрлар уйи ҳузурида бир неча ижодий жамоалар ишлаб турибди. «Син-сэн» («Уйғониш») деб аталган театр-студия ҳам ўз фаолиятини жонлантириб юборди.

Корейс ёшларидан иборат мусиқали-рақс фольклор дастаси сифатида қизиқарли томошалар кўрсатаётган бу театр-студия қисқа вақт ичида қатор асарларни саҳнага олиб чиқди. «Қиличбозлар рақси», «Чўпон», «Шоли қадаётган қиз» каби асарлар ёш истеъдодлар ижросида ўзига хос жозиба бахш этади. «Тўй шодиёнаси» деб номланган бадиий композиция ҳам томошабинда завқ-шавқ уйғотади.

Ана шу саҳнавий томошалари билан «Син-сэн» яқинда кончилар шаҳрида ижодий сафарда бўлди. Металлурглар маданият саройида намойиш қилинган қизиқарли дастур кўпчиликда яхши таассурот қолдирди.

Азиз АКМАЛОВ.

ГИЛАМЧИЛАР ҲУЗУРИДА

Қарсаклар янгради. Саҳнага халқимизнинг юрагидан жой олган таниқли санъаткор, ўзининг 85 баҳорини қаршилаётган Тамарахоним чиқиб келади. У ўз синглиси Гавҳар Раҳимованинг 80 ёшга тўлиши муносабати билан жумҳурият бўйлаб ўтказиладиган катта таваллуд олди тадбирларининг Хивада бошлаб юборилганлигини фахр билан тилга олди.

Сўнг Тамарахоним созандалар жўрлигида қўшиқлар ижро этди. СССР халқ артисти Галия Измайлова, Ўзбекистон халқ артисти Коммуна Исмоилова ва Зебо Ганиева номидаги фронтчи аёллар дастасининг бошқа аъзолари ҳам бу унутилмас кечада ўз санъатлари билан гиламчилар кўнглини хушнуд қилдилар.

Кечада Хива гиламчилик ишлаб чиқариш бирлашмасининг ишчиларидан С. Собирова, Ҳ. Исмоиловалар санъаткорларнинг ташрифи учун миннатдорчилик билдириб, эсдалик совғалар топширишди.

Мухтор СУЛАЙМОНОВ.

Александр Ендилетов мана 12 йилдирки, Ўзбекистон ССР Сув хўжалиги вазирлиги қошидаги махсус таъмирлаш корхонасида ишлаб келади. У ҳамиша ўзига топширилган режаларни ортиғи билан бажариб келмоқда.

«Геологоразведка» корхонасининг катта муҳандиси Р. Титова бир неча йилдирки, ўз ишига ижодий ёндашган ҳолда меҳнат қилиб ҳамкасблари олқишига сазовор бўлмоқда.

СУРАТЛАРДА: чилангар-йиғувчи Александр Ендилетов ва катта муҳандис Р. Титова.

Рустам Шарипов ва Холмат Мирзакаримов суратлари.

Меҳнат жамоаларида

ЯНГИЛИКНИНГ ҚАНОТИ

ШАҲРИМИЗДАГИ 1-пойабзал ишлаб чиқариш бирлашмасида модалар цехи ишга туширилганига ҳали кўп вақт бўлгани йўқ. Лекин қисқа муддат ичида цех ўз фаолиятини тўла тиклаб корхонанинг етакчи жамоалари қаторидан ўрин олди.

Албатта, ҳар бир янгиликни жорий этиш, уни тўла йўлга қўйиб олиш ўз-ўзидан бўлмайди. Худди шунингдек, цехни жиҳозлаш муаммосини ҳал этиш ҳам осонликча кўчмади. Янги цех, айниқса, янги модада пойабзал ишлаб чиқарадиган участка албатта замонавий техника билан таъминланиши лозим эди. Акс ҳолда у ўз олдига қўйган вазифани бажара олмаслиги мумкин. Шуни назарда тутиб янги цехга ўрнатиладиган машина ва ускуналарни чет элдан келтиришга қарор қилинди. Шартнома билан келишилганига мувофиқ барча янги техникалар Германия ва Австриядан сотиб олинди. Уларни ўрнатиб ишга туширишга ҳам чет эллик мутахассислар яқиндан ёрдам беришди.

Шу кунларда цехга корхонада ишлаб суяги қотган пешқадам пойабзалчи Суръат Исломов бошчилик қилмоқда. У бошлиқ жамоа кунлик, ойлик режаларини мунтазам равишда ортиғи билан адо этмоқда. Цех ишга туширилган кезлари бу ерда «Лауфер» деб номланувчи пойабзал ишлаб чиқариш ўзлаштирилган эди. Агар дастлабки кунлари янги модадаги оёқ кийимидан 400 жуфти ишлаб чиқарилган бўлса, ҳозир бу кунлик норма 600 тадан ошиб кетди. Баҳоси 26 сўм турадиган бу янги маҳсулот шаҳримиз дўконлари пештахталарига чиқиши билан қўлма-қўл бўлиб кетаяпти.

Жамоада унчалик кўп киши ишламайди. Чунки бу ердаги барча жараёнлар техника кучи билан бажарилади. Бутун бир цехдаги техникани ҳаммаси бўлиб уч-тўрт киши бошқараётганлигини кўриб ҳайратланасиз. Аниқ маромда ишлаётган конвейерлардан пойабзаллар бенуқсон тушириб олинади. Пойабзални бичиш, тикиш, ҳатто уни тайёр маҳсулот сақланадиган омборхонагача етказиш каби муҳим жараёнларни ҳам техника бажаради.

Шу кунларда жамоа яна бир янги нусхадаги пойабзални ишлаб чиқаришга киришиш олдида турибди. «Мокасин» типидаги бу пойабзал чиройли ва бежиримлиги билан ўтмишдошидан фарқ қилади.

Корхонада техникага кенг ўрин берилаётганлигини сўнгги йилларда бирлашма томонидан сотиб олинган 2 миллион 200 минг сўмлик янги техникалар бугунги кунда тўла қувват билан ишлаётганлигидан билса бўлади.

Маҳмуд ОРИПОВ.

Техника тараққиёти йўлида

ОРТИҚЧА ХУРСАНДЧИЛИКСИЗ

СССР 50 йиллиги номидаги «Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмасида маҳсулот турли-туманлигига алоҳида эътибор берилади. Шунга кўра, тракторсозлар конвейеридан чиқаётган трактор ва тиркамаларнинг замон талабига мос янги нусхалари киши диққатини ўзига жалб қилмай қўймайди. Ана шу янги техника турларининг ижодкори бош технолог бўлими бирлашмасининг ўзига хос «мияси» ҳисобланади. Айнан шу ерда янги трактор ва тиркамаларнинг деталлари, бўғим қисмлари ишлаб чиқарилади, технологик ҳужжатлари битилади. Хўш, бўлимда қандай янгиликлар бор? Ўқувчиларни, хусусан, қизиққан мутахассислар эътиборини ўзига тортувчи бирор гап борми? Турфа саволлар оғушида бош технолог бўлимининг етакчи муҳандис-технологи Акрам Жавгашевга мурожаат қиламиз.

— Ўтган йилнинг ноябридан бошлаб, — дейди Акрам Жавгашев, — «Х4МА—91—90ПИ» тайёргарлик системасига мувофиқ «Т28Х4МАСI» рамасиз трактори ишлаб чиқариш борасидаги ишларни йўлга қўйдик. Бу турдаги трактор қуйидаги афзалликларга эга: биринчидан, унинг материал сиғими камайиб бор-йўғи 29 килограммни ташкил этади. Иккинчидан эса, бирлашманинг 16-цехида 010 рама ишлаб чиқарилиши тўхтатилади ва натижада жамоа асосий эътиборни бош маҳсулот — кабина ишлаб чиқаришга қаратади.

Ўтган йил ноябридан бошлаб юқоридаги масала бўйича бир қатор ишлар амалга оширилди. 60 технологик жараён, 35 қолип, 84 мослама турлари ишлаб чиқилди. Улар бирлашма асбобсозлик бўлими орқали бевосита ишлаб чиқариш учун цехларга топширилди.

Янги техника мосламаларини яратиш бир неча босқичдан иборат бўлади. Бу сермашаққат жараённинг дастлабки босқичи — технологик жараёнларнинг, ускуна мосламаларнинг техника ҳужжатлари ишлаб чиқилди. Январь ойидан тортиб занжирнинг масъулиятли иккинчи босқичи — қоғоздаги лойиҳаларни ишлаб чиқариш шароитида бунёд этиш амалга оширилади. Бирлашманинг 16, 24, 26, 19-цехларида қолиплар, мосламалар тайёрланади, синовдан ўтказилади, зарур деталь ва бўғим қисмлар ишлаб чиқарилади ҳамда улар асосида рамасиз трактор йиғилади. Дарвоқе, ўтган йил сентябрь-октябрь ойларида бўлимимиз 19-цех билан ҳамкорликда рамасиз «Т28Х4МА СI» тракторининг дастлабки намунасини тайёрлади.

Фурсатдан фойдаланиб, ишлаб чиқаришга жорий этила бошлаган бурама таянч мосламаси ҳақида ҳам тўхталмоқчиман. Анъанавий таъминотчимиз — Владимир трактор заводи 016 рул колонкасини етказиб беришдан бош тортди ва натижада 1990 йил IV кварталидан бошлаб унинг ўрнига бурама-таянч мосламали «Т28Х4МА» трактори ишлаб чиқарилиши йўлга қўйилди. Бугунги рул колонкаси ўрнини, эндиликда бурилиш айланаси ва икки цилиндрдан иборат брус эгаллайди. Бурама-таянч мосламасини ўрнатиш ўз навбатида трактордан 10 та янги ўтказгич қувур (трубопровод) яратишни олдинги кўприкни янги турини ўрнатишни ва бу кўприкни рул бошқарувининг гидросистемасига уланишини тақозо этади. Ушбу технологик ўзгартириш муайян тайёргарлик асосида йўлга қўйилди. Яъни олдинига бурама-таянч мосламали «Т28Х4МА» тракторининг бешта намунаси тайёрланди, сўнгра эса мантиқий хотимасига етгач, кенг миқёсда жорий этилди.

Ҳар қандай ишлаб чиқаришда бўлгани каби бизда ҳам ишчилар технологик жараёндаги ўзгаришларни ортиқча хурсандчиликсиз қабул қилишди. Бу тушунарли ҳол, албатта. Лекин шунга қарамай, қийин вазиятда янги техника турлари ишлаб чиқаришдаги бош масъулиятни ўз гарданларига олган бирлашмамизнинг 7 ва 19-цех жамоаларини алоҳида қайд этиб ўтиш жоиздир.

Толиб НУРМУҲАМЕДОВ.

Янгиликлар — Воқеалар

БЕНЗИН ЎРНИГА СОЛЯРКА

«Хоразмтранс» ишлаб чиқариш бирлашмасининг мутахассислари бундай тажрибага эрмак учун қўл уришгани йўқ: улар йўловчи ташийдиган автобусга «МАЗ»нинг кучли моторини ўрнатдилар. Чунки автобуснинг «ўз» моторининг ташвиши ҳаддан зиёд кўп — эҳтиёт қисмлар ва бензин ниҳоятда етишмаяпти, улар бевосита шартномалар асосида етказиб берилади. Натижада аҳволни қандай бўлмасин тузатиш учун, рационализация билан шуғулланишга тўғри келди. Солярка етарли, қолаверса дизель мотор учун эҳтиёт қисмлар топиш ҳам ҳозирча муаммо эмас.

«Хоразмтранс» корхоналарида ўнлаб новатор меҳнат қилмоқда. Йил бошидан буён улар 20 та рационализаторлик таклифини ишлаб чиқиб жорий этдилар. Бундан олинган иқтисодий самара ўн минг сўмдан ошиб кетди.

КИЧИК ФАБРИКАНИНГ КАТТА ИШЛАРИ

Технология ускуналари фабрикасининг маҳсулоти Андижон вилоятидан ташқарида ҳам харидоргир ҳисобланади. Найман қишлоғида жойлашган бу фабрика Ўрта Осиё республикалари, Қозоғистон, Кавказорти республикалари ва Россия Федерацияси енгил саноатининг қарийб қирқта корхонасини технология машина-ускуналари ва эҳтиёт қисмлар билан таъминламоқда. Жамоа фақат ўтган йилнинг ўзида 270 минг сўмдан кўпроқ фойда олди. Бу эса режалаштирилганидан анча кўпдир.

Ишлаб чиқарувчилар эришилган маррада тўхтаб қолмадилар. Чунончи, фабрика ҳузурида барча турдаги енгил автомашиналарни тузатиш ва уларга техника хизмати кўрсатиш устахонаси пайдо бўлди. Бу ерда вилоят ижтимоий таъминот бўлими билан келишилган ҳолда ногиронларнинг транспорт воситалари тузатилмоқда.

Корхонанинг тикувчилик цехини реконструкция қилиш ва кенгайтириш масалалари ҳал этилмоқда. Найманликлар Москва яқинидаги Подольск шаҳри заводларидан бири билан бу ерга 100 та тикув машинаси етказиб бериш тўғрисида келишиб олишди. Бу ерда икки сменали тартибда қишлоқнинг икки юз кишидан кўпроқ аҳолиси ишга жойлашиши мумкин. Улар кийим-кечаклар, чойшаб ва ёстиқ жилдлари тикиш билан шуғулланадилар.

ФОЙДА ҲИСОБИДАН ИМТИЁЗЛАР

Нарх-наво оширилгунга қадар Жиззах ёғ заводининг маъмурияти меҳнаткашларнинг фақат бир тоифаси — ишчиларни бепул тушлик билан таъминлай оларди. Энди бу имтиёздан барча мутахассислар фойдаланишлари мумкин.

Йилнинг биринчи чораги якунлари кўпгина муаммоларни шу ернинг ўзида ҳал қилиш мумкинлигини кўрсатди. Январь-март ойларида жамоа жуда яхши ишлади, даромад ҳам кўпайди. Қаймоғи олинмаган сут маҳсулотлари, сариёғ, бринза мўлжалдагидан анча кўп чиқарилди. Фойда 190 минг сўмдан кўпроқ бўлди. Маъмурият шу фойданинг бир қисмидан тушликлар нархини тўлаш учун фойдаланди.

ВАТАНПАРВАРЛАР ТАРБИЯЛАНМОҚДА

«Ватанни севиш — унинг тарихини билиш демакдир» — Жиззахдаги 65-мактабда тарих ва география ўқитувчиларининг республика семинар-практикуми ана шундай шиор остида ўтди. Унда Қозоғистон ва Туркманистон мактабларининг ўқитувчилари ҳам иштирок этишди.

Семинар режаси назарий машғулотлар амалий машғулотлар билан уйғунликда ўтадиган қилиб тузилган эди. Юқори синфларда тарих дарслари, географиядан амалий ўйинлар ўтказилди. Бунда новатор ўқитувчилар меҳмонларни ўқитишнинг илғор усуллари, таълим жараёнига ижодий ёндашувлар билан таништирдилар.

ЯША, НАЗИРА

Избоскан районидаги 44-ўрта мактабнинг ўнинчи синф ўқувчиси Назира Йўлдошева Ўзбекистондаги ҳар қандай педагогика илмгоҳининг география факультетига кириш имтиҳонларисиз ўқишга жойлашиши мумкин. Қишлоқ мактабининг бу ўқувчиси география бўйича республика олимпиадасида ғолиб чиққанлиги учун шундай имтиёзга эга бўлди.

Ҳозир Назира Йўлдошева Керчь шаҳрига кетган. Бу ерда у мактаб ўқувчиларининг география бўйича Бутуниттифоқ олимпиадасида иштирок этади.

ЧЕРНОБИЛЛИК ТЕНГҚУРЛАРГА

Бахмаллик мактаб ўқувчилари совет Тинчлик фондининг Жиззах вилояти бўлимига 600 килограмм қуруқ мева юбордилар. Бу мева Чернобиль авариясида жабрланган белоруссиялик болаларга мўлжалланган.

Бу ерга вилоятнинг бошқа мактабларидан ҳам совғалар келиб турибди. Шу билан Жиззахда тўққиз кунлик меҳр-мурувват тадбири бошланди. Халқ таълими бошқармаси, Тинчликни ҳимоя қилиш республика комитетининг ва совет Тинчлик фондининг вилоят бўлимлари бу тадбирнинг ташаббускорлари бўлишди.

Ҳозир жиззахлик меҳнаткашларнинг яшашлари осон бўлмаяпти. Лекин улар қардош белорус халқига ёрдам беришга аҳд қилишди. Белоруссия 1966 йил зилзиласидан кейин ўзбекистонликларга ёрдам қўлини биринчи бўлиб чўзган республикалардан бири бўлган эди.

— Дўстлик ва чинакам байналмилаллик анъанасини болалар давом эттиришлари лозим, — дейди вилоят халқ таълими бошқармасининг мудири Ш. Б. Чилгашев. — Айни шунинг учун ҳам биз мактаб ўқувчиларига мурожаат қилиб, уларни катталар бошлаган тадбирларга қўшилишга даъват этдик, чунки Чернобилдаги кулфат ҳеч кимни бефарқ қолдира олмайди.

(ЎзТАГ).

Кейинги йилларда «Матбуот» ишлаб чиқариш бирлашмаси энг замонавий ишлаб чиқариш жиҳозлари билан таъминланяпти. Сурат усули билан ҳарф териш дастгоҳи шулар жумласидандир.

СУРАТДА: (чапдан) сурат усули билан ҳарф териш дастгоҳи программачиси О. Примак, цех бошлиғи З. Марушак ҳамда ишлаб чиқариш бўлими бошлиғининг ўринбосари А. Кан.

Рустам Шарипов сурати.

Заминнинг қудратли тебраниши шаҳар ва унинг аҳолисига катта талафот ва ташвиш келтирди. Лекин табиий офат шаҳарликларнинг мустаҳкам иродасини бука олмади, улар матонат билан меҳнат қилиб зилзила асоратларини бартараф этдилар, мамлакатимизнинг турли миллат вакиллари ҳамдардлик билдириб ёрдам қўлини чўздилар. Натижада Тошкент ёшарди, янада гўзаллашди ва дўстлик, биродарлик шаҳрига айланди. Асосийси, Тошкент зилзиласининг сабаб ва оқибатларини аниқлаш борасида мамлакатимизнинг турли шаҳарларидан келган мутасадди тадқиқотчилар ўзбекистонлик олимлар билан ўзаро ҳамкорликда илмий-тадқиқот ишларини бошлаб юбордилар. Айниқса, марҳум академик Ғ. О. Мавлонов ташаббуси билан Ўзбекистон ССР Фанлар академияси қошида Сейсмология илмгоҳининг ташкил этилиши муҳим воқеа бўлди.

Қуйида илмгоҳнинг илм аҳллари, жумладан лёссшунослик тажрибахонаси ходимлари томонидан олиб борилаётган айрим илмий изланишлар ҳақида фикр юритилади.

Олимлар тажрибахонасида

Амалиёт билан боғланган

СЕЙСМОЛОГИЯ илмгоҳи ташкил топган дастлабки пайтларда олимларимиз Тошкент зилзиласининг «табиати»ни чуқур ўрганиш билан машғул бўлган бўлсалар, кейинчалик нафақат жумҳуриятимиз, балки бутун Ўрта Осиё чегарасида сейсмологик илмий-тадқиқот ишларини жадал суръатлар билан кенг кўламда олиб бордилар.

Ҳозирги пайтда илмгоҳ олимлари илм-фаннинг жумҳуриятимизда сейсмик жиҳатдан хавфли бўлган жойларни аниқлаш ва башорат қилиш, чегараларни сейсмик жиҳатдан районлаштириш, кучли зилзила бўлиш эҳтимоли бор бўлган махсус сейсмоген зона-минтақаларини ажратиш ва шу минтақа доирасида бўлажак зилзила марказини аниқлаш каби соҳаларда назарий, методологик ва амалий натижаларга эришиш борасида маълум фаол меҳнат қилмоқдалар.

Фикримизча, зилзилаларнинг содир бўлиш ва жуғрофий тарқалиш қонуниятларини аниқлаш масаласини юқорида эслатиб ўтилган Альп-Ҳимолай сиқилиш минтақаси фонида таҳлил қилиш ва умумлашмалар ҳосил қилишга катта эътибор берилиши зарур. Сабаби сайёравий, регионал ва маҳаллий миқёсдаги табиий жараёнлар макон ва замонда бир-бирлари билан динамик бирликда, ўзаро боғлиқликда ҳосил бўлади.

Шубҳасиз, тадқиқотларимизнинг диққат марказида зилзилани олдиндан айтиб беришдек ўта жиддий ва мураккаб муаммо турибди. Ҳозирча узлуксиз машаққатли изланишлар туфайли зилзила бўлишини, унинг куч-қудратини олдиндан айтиб беришга асос бўла оладиган айрим далил ва ашёлар тўпланган бўлишига қарамасдан, минг бор афсуски узил-кесил бир вақтни (ой, кун ва соатни) кўрсатиш имкониятига эга эмас.

Илмгоҳдаги кўплаб илмий тажрибахоналар қатори лёссшунослик тажрибахонаси ходимлари ҳам устивор йўналишлар бўйича тадқиқот ишларини олиб бормоқдалар. Тажрибахонада ва айниқса, бевосита дала шароитида олиб борилаётган илмий изланишлар даврида лёсс ва лёссимон жинсларнинг кимёвий-физикавий хосса ва хусусиятларини, ҳамда уларнинг сейсмик «табиати»ни, яъни сейсмик тўлқинлар таъсирига нисбатан бардошли даражаси, ўзгарувчанлик хусусиятлари тадқиқ этилмоқда. Кўпқиррали тадқиқот ишларини олиб бораётган лаборатория ходимлари кўпгина илмий муассаса ва олий ўқув юртларининг мутасадди олимлари билан ҳамкорликда ибратли ишлар қилмоқда.

Дарҳақиқат лёсс (соғ тупроқ) табиатнинг ноёб ва мураккаб ҳосиласи. Унинг келиб чиқиши тўғрисида дунё олимлари 150 йилдан буён қизғин ва муросасиз баҳс юритишмоқда, ҳозирча бу соҳада 75 та таълимот ишлаб чиқилган. Шунга қарамасдан тадқиқотчилар лёсс «табиати»да яширинган сирли оламини тўлалигича ошкор эта олганларича йўқ. Ҳамон олимларнинг лёссга қизиқиши кучли. Бунинг боиси мавжуд шаҳар ва қишлоқлар, ўзлаштирилаётган экин майдонларининг асосий қисми лёссли жинслар бағрида бунёд этилганлигидир. Жумладан жумҳуриятимиз чегарасининг 70, шаҳарларнинг, шунингдек Тошкент шаҳрининг ҳам 90—95 фоиз майдонини лёссли жинслар эгаллаган.

Маълумки, ҳар қандай жойда сейсмик жиҳатдан микрорайонлаштирмасдан туриб қурилиш ишларини амалга ошириш қатъиян ман этилади. Тажрибахона ходимлари изланишларининг амалий аҳамияти шундаки, улар муайян майдонларни сейсмик микрорайонлаштириши учун асос бўла оладиган бирламчи маълумотларни тайёрлаб берадилар. Бундан ташқари ходимларимиз сейсмик микрорайонлаштиришнинг зарур асоси тариқасида лёссли жинсларни ўрганишнинг методик қўлланмасини ишлаб чиқдилар. Ўз навбатида бундай қимматли маълумотлар зилзилага бардошли биноларни қуриш норматив (меъёрнома)ларини ишлаб чиқишда қўл келди. Натижада тажрибахонанинг тадқиқот ишлари 1985—1990 йилларда давлатга 740 минг сўм иқтисодий фойда келтирди.

Умуман тажрибахонанинг илмий ишлар кўлами кенг. Тошкент шаҳрида жумҳуриятимизнинг 44,2 минг нафарли илмий потенциали тўпланганлигини эътиборга олиб пойтахтимизнинг келажак тақдирига тааллуқли бўлган баъзи бир фикрларни айтиб ўтишни лозим топдик. Дарвоқе жумҳуриятимиздаги шаҳарлар аҳолисининг, уй-жой ва бошқа бино ва иншоотлар ҳамда транспорт воситаларининг жадал суръатлар билан ўсиб бораётганлигини ҳисобга олсак, шаҳар экологик ва табиий жўғрофик муҳити, табиий ресурсларидан оқилона ва тежамкорлик билан фойдаланиш долзарб масала эканлиги ўз-ўзидан аён бўлиб қолади. Буларни ҳисобга олмасдан туриб шаҳар аҳолисининг соғлиғи, унумли меҳнат қилиши, маданий ҳордиқ чиқаришлари учун қулай шароит яратиб бўлмайди. Шу боис Тошкент шаҳрининг табиий экологик замини эталон — андоза тариқасида атрофлича тадқиқ этилиши ва илмий асосга эга бўлган асрларга татигулик дастури — шаҳодатномасини яратиш лозим.

Айни кунларда миллионлаб йиллар давомида таркиб топган пойтахтнинг табиий замини қудратли техника ёрдамида пухта ўйланмасдан тубдан ўзгартиб юборилмоқда, дадил айтиш мумкинки илмий жиҳатдан тўла асосланмаган объектлар қурилмоқда. Натижада кўплаб нохуш табиий жараёнлар, ҳодисалар содир бўлмоқдаки, улар қўшимча меҳнат ва харажатлар сарфлашга олиб келяпти. Ҳозирги иқтисодий танглик пайтда бундай салбий ҳодисаларнинг олдини зудлик билан олмоқ даркор.

Шаҳар ва унинг яқин атрофларида лёссли жинслардаги ўпирилиш, чўкиш, жарларнинг пайдо бўлишига сабаб лёссли жинсларнинг физикавий-кимёвий хосса ва хусусиятлари, рельф шаклларини қиялиги, ер усти ва ости сувларининг йўналишлари тўла ҳисобга олинмаганлигидандир. Метронинг «Чкалов» ва «Ташсельмаш» станцияларида киши соғлиғига таъсир этадиган заҳарли газларнинг пайдо бўлиш оқибатида бу ерларда мураккаб ва жумбоқли экологик вазият юзага келди. Кишиларнинг айби билан содир бўлаётган мазкур табиий — антропоген жараёнларнинг сабоқлари қурилиш объектларини бунёд этишдан аввал, турли тармоқли йўналишлар бўйича чуқур ва кенг кўламли тадқиқот ишларини олиб бориш, жумладан барча тоғ жинсларидан, ер ости сувларидан намуналар олиб махсус тажрибахоналарда комплекс анализ қилиш ва синчковлик билан ўрганишни тақозо этади.

Тошкент шаҳрининг истиқболидаги ривожланиш босқичлари акс этган дастурда ўрин олиши муқаррар бўлган яна бир масала. Дунё шаҳарлар қурилиши тажрибасидан маълумки, ҳар қандай сунъий қурилиш объектлари табиат компонентларига (тоғ жинси, рельефи, микроиқлими, сувлари, тупроғи, ўсимлиги) салбий таъсир этмайдиган даражада ўз ўрнига «табиат билан ҳамоҳанг»лик шарти билан жойлаштирилиши лозим. Шуни эътиборга олиб, Тошкент шаҳри чегарасидан оқиб ўтадиган дарё (Чирчиқ), сой (Салор, Бўзсув, Қорақамиш), канал (Анҳор, Бўзсув), ариқ (Дархон, Кўкча, Кайковус каби)лар ўтган зоналарга яқин ҳеч қандай турар жой биноларини қурмаслик режасини пухта ишлаб чиқиш керак.

Қадимда маҳаллий шаҳар аҳолисининг экологик эътиқоди ўта кучли бўлган, ариқларга қараб супурилмаган, ҳеч нарса ташланмаган, нон ушоқлари, сув ҳам муқаддас ҳисобланиб эъзозланган... Ҳозир уйдан, ҳовлидан нима чиқишидан қатъи назар (пайт пойлаб) ариққа улоқтирилади, огоҳлантириш ёки жарима тўлаш ҳақидаги қоқиб қўйилган тушунтириш тахтаси ҳам, матбуотлардаги ташвиқотлар ҳам кам фойда бермоқда. Демак, сув ва ҳаво ҳавзасини экологик жиҳатдан мусаффолигини сақлаш мақсадида яшаш жойлар гидрографик тармоқлардан кам деганда 30—40 метр узоқда бўлгани маъқул. Бу зоналарга дов-дарахтлар, гулзорлар экиб шаҳарнинг «яшил белбоғи»ни ташкил этиш фойдалироқдир.

Қаҳҳорбой АБДУЛЛАБЕКОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси сейсмология илмгоҳи директори, физика-математика фанлари доктори, профессор.

Гулнора УМАРОВА,
сейсмология илмгоҳи соғ тупроқ тажрибахонаси мудири, геология-минералогия фанлари номзоди.

Абдурасул СОАТОВ,
В. И. Ленин номли ТошДД катта ўқитувчиси, СССР Жўғрофия жамиятининг ҳақиқий аъзоси.

Марҳамат, сўрайверинг

«Келгуси йилдан пенсия таъминотида янги қонунга амал қилинар экан. Илтимос, шу ҳақда маълумот берсангиз.

Комила Алимова, Тўйтепа шаҳрида яшовчи кўп болали она».

ҲОЗИРГИ пайтда жумҳуриятимизнинг ҳамма жойларидаги ижтимоий таъминот бўлимларида СССР фуқароларининг «Пенсия таъминоти тўғрисида»ги 1990 йил 15 майдаги Қонунини 1992 йил 1 январдан амалга ошириш ишлари қизғин кетмоқда. Янги қонуннинг эскисидан фарқи шундаки, қуйидаги даврлар умумий меҳнат стажига киритиладиган бўлди:

— олий ва ўрта махсус мактабларни, аспирантурани, докторантурани ва клиник ординатурани битирганлар ўқишга киришдан олдин ишлаган ёки ишламаганлигидан қатъи назар;

— 1-гуруҳ ногиронига ёки болаликдан ногирон бўлганларга (16 ёшгача) ҳамда 80 ёшдан ошган қарияларга қараб турганлиги;

— бола тарбияси билан банд бўлиб ишламаган оналарнинг болага қараб турганлиги (ҳар бир боласи 3 ёшга тўлгунча, лекин умумий меҳнат стажи 6 йилдан ошиб кетмаслиги керак);

— ҳарбий хизматдаги офицерлар, прапоршиклар ва мичманларнинг хотинлари эрларининг хизмат даврида уларни ишга жойлаштиришнинг иложи бўлмаган тақдирда улар билан бирга бўлганлиги (фақат 10 йилгача бўлган меҳнат стажи ҳарбий комиссариатдан маълумотнома бўлган тақдирдагина ҳисобга олинади);

Ҳозир ишлаб турган пенсионерлар юқоридаги иш стажи тўғрисидаги ҳужжатларни (диплом нусхаси, 1-гуруҳ ногиронига ёки 80 ёши тўлган қарияга қараб турганлиги тўғрисида маҳалладан маълумотнома, болаларнинг туғилганлик тўғрисида гувоҳномасининг нусхаси) ишлаб турган жойлардаги ходимлар бўлими инспекторига, ишламаётган пенсионерлар яшаб турган жойлардаги ижтимоий таъминот бўлимларига тез кунда тақдим қилишлари керак.

Шуҳрат МУРОДОВ,
Куйбишев райони ижтимоий таъминот бўлими катта назоратчиси.

«Тошкент оқшоми» рўзномасининг ойлик иловаси
№ 2

ТАБИАТ ВА ИНСОН

Тошкент шаҳар табиатни муҳофаза қилиш комитетининг рўзномаси

Доимий комиссиялар фаолияти

МУШТАРАК МАҚСАД ЙЎЛИДА

● Ўтган йилнинг сентябрь ойидан бошлаб шаҳар Кенгашининг экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва ободонлаштириш масканлари доимий коммиссиясининг аъзолари бир қатор ҳужжатларни тайёрлашга киришган пайтларида бу масала халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгашининг VI сессиясига қўйилишини ўйламаган эдилар. Лекин улар эртами-кечми шундай ҳол юз беришини билар эдилар. Чунки экологиянинг ҳозирги танг ҳолати ҳаммамизни ташвишга солмоқда, бу масалани ҳал этмасликнинг ўзи бизнинг бундан буён мавжуд бўлишимизни ҳам савол остига қўяди.

ЯҚИНДА кўп ойлар мобайнида олиб борилган ишларга якун ясалди, комиссия мажлисида сессия муҳокамасига қўйиладиган энг муҳим ҳужжатларнинг лойиҳалари — Тошкент шаҳри табиатини муҳофаза қилиш жамғармаси тўғрисидаги низом, табиий ресурсларга ҳақ тўлаш тартиби, ифлос воситаларни ташлаганлик ва табиий муҳит бағрига чиқитларни чиқариб ташлаш, шунингдек назорат остидаги корхоналарнинг вақтли рўйхати билан боғлиқ бир қатор лойиҳалар қўйилган эди. Сессияда шунингдек табиатни муҳофаза қилиш бўйича Тошкент шаҳар комитетининг низомини тасдиқлаш ҳам кўзда тутилмоқда.

Бу ҳужжатларнинг номлари бир қарашда жуда ваҳимали бўлиб кўриниши мумкин. Лекин бундай олиб қараганда бу масалалар, шу ҳужжатларни қабул қилишни ҳаёт тақозо этмоқда. Ана шу ҳужжатлар қабул қилингандан кейин корхона ва ташкилотлардан, атроф-муҳитни ифлослантираётган айбдорлардан маълум миқдорда жарима ундириб олинади. Бу нарса табиатни муҳофаза қилиш шаҳар жамғармасига келиб тушади. Бу маблағ расамади билан шаҳардаги экологик ҳолатни барқарорлаштириш ва яхшилаш мақсадларига сарфланади. Ана шундай йўл билан авваллари ҳеч маблағ етмайдиган, етилган муаммоларни жиддий ва режа асосида ҳал этиш имконияти туғилади.

— Биз бу иш билан шуғуллана бошлаганимизда унинг нақадар муҳим ва кечиктириб бўлмаслигини дилдан ҳис этган эдик, — дейди экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва ободонлаштириш масалалари доимий депутатлик комиссиясининг раиси И. А. Савельева. — Биз табиатни муҳофаза қилиш шаҳар комитети билан биргаликда хорижий эллардаги ва ватанимиздаги тўпланган тажрибаларни ўргандик ва Тошкент шароити учун мос бўлган ўз йўналишимизни ишлаб чиқишга ҳаракат қилдик. Чунки бизнинг олдимизга қўйган асосий вазифа шундан иборатки, шаҳардаги экологик вазиятни пасайтириш, умуман олганда атроф-муҳитни соғломлаштириш бу ишга бир маром касб этишдир.

Шуни айтиш кераккки, доимий депутатлик комиссиясининг аъзолари бу вазифаларни бажаришга масъулият ҳисси билан ёндошдилар. Ана шу материалларни сессияга тайёрловчи ишчи гуруҳининг раиси, комиссия раисининг ўринбосари Ю. В. Попковнинг сўзларига қараганда ҳужжатларнинг лойиҳалари баҳо бериш ва экспертиза қилиш учун йигирмадан зиёд жойга — комитетлар, илмгоҳлар, корхоналарга жўнатилди. Кўплаб таклифлар, эътироз ва мулоҳазалар, қўшимчалар олинди. Бироқ бирорта ҳам қўшилмаслик ёки салбий баҳо бериш ҳоллари учрамади. Кейин ҳужжатлар Тошкент шаҳар Кенгаши раёсатининг мажлисида кўриб чиқилди ва маъқулланди. Шундан кейин ишчи гуруҳи ва бутун комиссия бир неча бор ўз мажлисларини ўтказиб баҳс ва мунозаралар қилдилар, энг кичик масалаларгача аниқлик киритдилар, зарур ўзгаришларни айтдилар. Бундан кўзда тутилган мақсад сессияга иложи борича пухта тараддуд кўрган ҳолда бориш ва унда иложи борича камроқ саволлар ва эътирозлар кам бўлиши кўзда тутилган эди.

Ю. В. Попков олиб борган сўнгги мажлисга район Кенгашларининг худди шундай депутатлик комиссияларининг вакиллари, бир қатор саноат корхоналарининг ходимлари таклиф этилдилар. Табиатни муҳофаза қилиш бўйича шаҳар комитетининг раиси Ш. Р. Иброҳимова ва унинг ўринбосари Б. Б. Алихоновнинг ахборотлари тингланди. Бу ахборотларда табиатни муҳофаза қилиш жамғармасини ташкил этиш йўллари, олинадиган жарималарни аниқлаш, атроф-муҳитга зарар келтирганлик устидан даъво қўзғатиш айтиб ўтилди. Бўлиб ўтган суҳбат чоғида кўплаб таклифлар, эътирозлар, аниқликлар киритилди. Масалан, жамғарма маблағларини сарфлаш билан боғлиқ барча масалаларни ҳал қилишни жамғарманинг экологик кенгаши қабул қилади, сметасини эса шаҳар Кенгашининг сессияси тасдиқлайди, яъни маблағлар устидан депутатларнинг ўзлари хўжайинлик қилишади. Бундан ташқари пуллар фақат биринчи даражали вазифаларни ҳал этишга сарфланади. Яна шу нарса ҳам таъкидландики, жамғармага ҳақ ўтказиш ҳажми бир умрга бир хил қилиб белгиланмайди. Агар корхона экологик тоза технологияни жорий этиш тўғрисида ўйласа, зарур жиҳозларни ўрнатса, бу билан атроф-муҳит ифлосланишининг олдини олишга эътиборни қаратса, яъни бу билан табиатга келтирадиган зарари кам бўлса бундай ҳолларда шаҳар жамғармасига тўланадиган маблағнинг ҳажми ҳам қисқаради. Бу ўринда яна бир муҳим гапни айтиб ўтиш ўринлидир. Ҳатто, бугунги оғир иқтисодий шароитларда ҳам корхоналарнинг жамғармага қўшадиган ҳиссаси унчалик ваҳимали эмас, шаҳар нуқтаи назаридан олганда у озгина маблағни ташкил этади, холос. Бинобарин доимий депутатлик комиссияси раисининг ўринбосари ҳамда «Узбекхлопкомаш» ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори сифатида ҳам Ю. В. Попков бу масалаларга жуда оқилона ёндошади. Бошқа раҳбарлар ҳам, гарчи уларнинг ҳаммаси депутат бўлмасаларда худди унга ўхшаб ҳозирги замон талабларидан келиб чиққан ҳолда масалаларга ёндошса ва уни ҳал этишга кўмаклашса айни муддао бўлур эди.

Албатта атроф-муҳитни муҳофаза қилиш муаммолари кўп қирралидир. Ҳанузга қадар Тошкентда табиатни муҳофаза қилиш фаолиятининг аниқ бир тартиби бўлмаганлиги оқибатида шаҳардаги экологик ҳолат анча танг аҳволга тушиб қолди. Ўйлаймизки, Тошкент шаҳар табиатни муҳофаза қилиш комитети, халқ депутатлари, ўзаро манфаатдор томонлар кўзланган мақсадга албатта эришадилар. Атроф-муҳитни муҳофаза қилиш самарадорлигига эришиш борасидаги йўл албатта ўзини оқлаши керак.

Ирода АЪЗАМОВА.

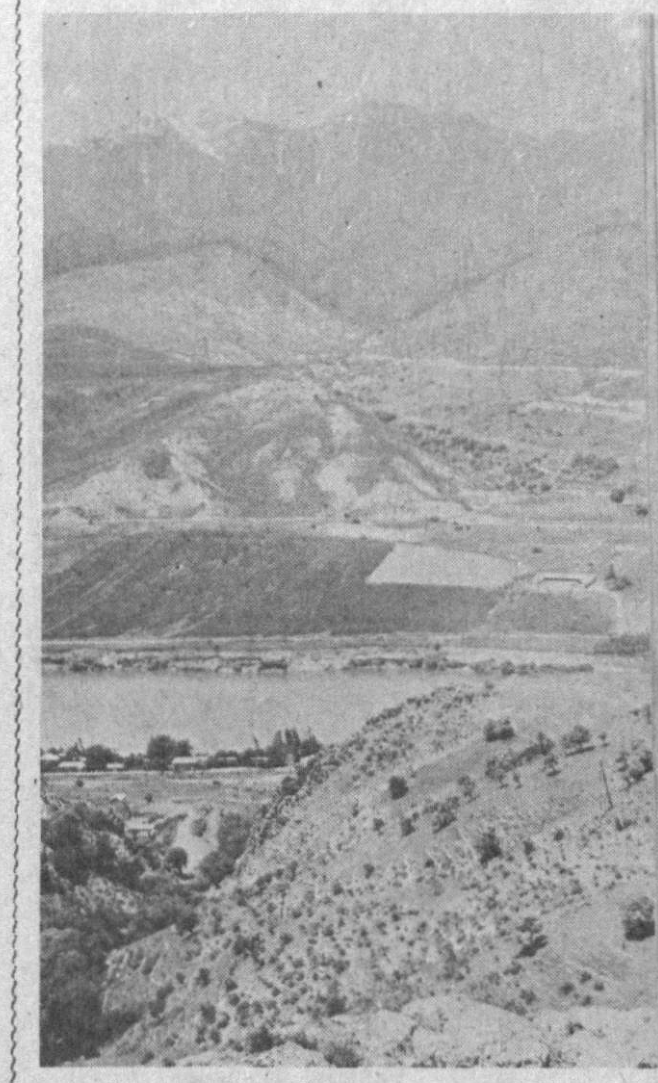

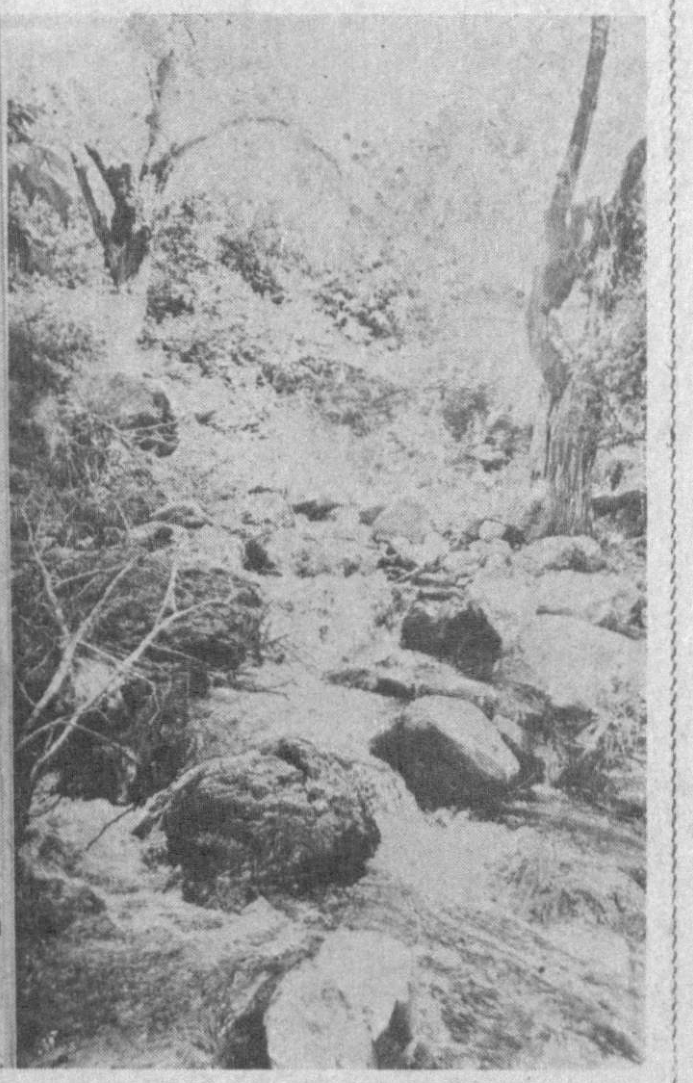

Она-табиат, нақадар гўзалсан, инсон яратилибдики, улкан тоғларинг, туташган поёнсиз далаларинг, қир-адирлар ва оқар сувларингга ошуфта. Лекин сени ҳамма ҳам кўз қорачиғидек асрай оляптими? Бу савол олдида лол қоламан. Зеро, гўзаллигингни, тароватингни авайлаб-асраш, неъматларингдан тежам билан фойдаланиш ҳаммамизнинг бурчимиз.

Рустам Шарипов сурат-лавҳаси.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ТАБИАТНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ КОМИТЕТИНИНГ ТОШКЕНТДАГИ ОБОДОНЛАШТИРИШ БОШҚАРМАЛАРИ РАҲБАРЛАРИ ҲАМДА КОРХОНА ВА МУАССАСАЛАРНИНГ МУТАСАДДИЛАРИГА ВА БАРЧА АҲОЛИГА

МУРОЖААТНОМАСИ

Азиз ҳамшаҳарлар! Ҳозирги кунда шаҳримизда экологик муҳит оғирлашиб бораётганини қайд этиб, барча кўкаламзор майдонларни, дов-дарахтларни пайҳон қилишни, сувсиз қуриб қолиши ва оқибатда ёнғинлар келиб чиқиши оқибатларини олдини олишга чақирамиз. Ўсимлик дунёсини авайлаб-асраб, улардан оқилона фойдаланиш, ўз вақтида парваришни таъминлаш, кечиктирмай суғориб туриш, керакли минерал ва маданий ўғитлар билан таъминлаб боришга даъват этамиз. Инсон учун энг зарур бўлган ҳавонинг софлигини таъминловчи ўсимлик дунёсини сақлаб қолганимиздагина ва унинг кўпайиши ва ривожига ҳисса қўшсак — шаҳримизнинг бугунги экологик ҳолатига оз бўлса-да малҳам қўйгандек бўламиз.

Сиз, ҳамшаҳарларимизни ушбу хайрли ишга ижобий ёндошишга чақирамиз.

ҚАРОРГА БЎЙСУНМАГАНЛАР

ҲОЗИРГИ вақтда Бўзсув, Анҳор, Қорасув, Бўржар ва Салор шаҳримизда энг катта каналлардан ҳисобланади. Пойтахт иқлимини бир маромда ушлаб туриш учун бу сув ҳавзаларининг аҳамияти катта. Демак шу анҳорлардан оқаётган сувлар тозами? Афсуски йўқ. Чунки охирги йилларда бу сув ҳавзалари саноат чиқиндилари ва турли чиқиндилар ташланиши натижасида жуда ифлосланиб кетди. Буни айниқса Салор ҳамда Қорасув каналларида кўриш мумкин.

Қачонлардир ўзининг тозалиги ва сувининг ширинлиги билан машҳур бўлган Салор канали суви ҳозир саноат чиқиндилари ҳамда кўча ариқларидан оқиб тушган оқавалардан иборат бўлиб қолган. Илгари эса Салор ва бошқа очиқ сув ҳавзалари аҳолини ичимлик суви билан таъминловчи асосий манба эди. Уларда балиқлар мўл эди, тошкентликлар дастурхонини безаб турарди. Ўша вақтларда ҳатто сувга тупуриш катта гуноҳ ҳисобланган. Энди бу каналда балиқ у ёқда турсин, ҳатто қурбақалар қирилиб кетиш даражасига келиб қолди.

Тошкент шаҳар табиатни муҳофаза қилиш комитети шу ишга даҳлдор ташкилотлар билан биргаликда 1990 йили Салор сувини тозалаш борасида дастур ишлаб чиқди. Дастурда, шу канал атрофида жойлашган корхона ва ташкилотларга ишлатиладиган сувларнинг айланма тартибини тадбиқ этган ҳолда каналга ифлос сувларни туширмаслик тавсия этилган. Ҳозирда кўпчилик корхоналар шу тавсияни бажаришга киришди. Масалан, Тошкент ҳайвонот боғи шу йили 270 куб метр ифлос сувни каналга оқизмасликни режалаштирган. Шунингдек, «Средазкабель» ишлаб чиқариш бирлашмаси, Тошкент экскаватор заводи ҳамда бошқа корхона ва ташкилотларда ҳам шу дастур ҳаётга тадбиқ этилмоқда.

Лекин ҳамма жойда бу борадаги ишлар яхши кетяпти, деб бўлмайди. Тошкент қишлоқ хўжалиги машинасозлиги, Тошкент тўқимачилик саноати машинасозлиги заводлари, Тошкент тўқимачилик комбинати ва бошқалар бу борадаги режаларини сусткашлик билан адо этаяпти. Бу эса ўз навбатида Салор суви ҳавзасининг янада ифлосланишига олиб келяпти.

Худди шундай аҳволни Қорасув каналида ҳам кўриш мумкин. Унинг атрофида СССР 50 йиллиги номли «Тошкент трактор заводи», Тошкент қоғоз фабрикаси, Ўрта Осиё электр аппаратлари ишлаб чиқариш бирлашмаси ва бошқа кичик корхона ва ташкилотлар жойлашган, Шуларнинг ичида Тошкент қоғоз фабрикасининг Қорасувни ифлослантиришда «хизмати» катта бўлмоқда. Чунки, бу корхонани қураётганда маблағ етмаслиги баҳонасида тозалаш иншоотлари лойиҳадан олиб ташланганди. Натижада ушбу корхона Қорасувга ҳар йили 2 миллион 300 минг куб метр тозаланмаган сувларни оқизаётир.

1989-1990 йиллар ичида каналга тозаланмаган сувларни оқизгани учун корхона 65 минг 170 сўм жарима тўлади. Аммо фабрика маъмурияти бундан тўғри хулоса чиқариб олмади. Нимага деганда бу жарималар директор ёки унинг ўринбосарлари ҳамёнидан тўланаётгани йўқ-да!

Шу йил март ойининг охирларида шаҳар табиатни муҳофаза қилиш комитети томонидан шу корхона фаолиятини тўхтатиш ҳақида қарор қабул қилинди. Бироқ фабрика раҳбарияти қарорга бўйсунмаяпти. Комитет бунга тегишли чора кўриш учун ишни шаҳар прокуратурасига жўнатди.

Ғулом ЮСУПОВ.

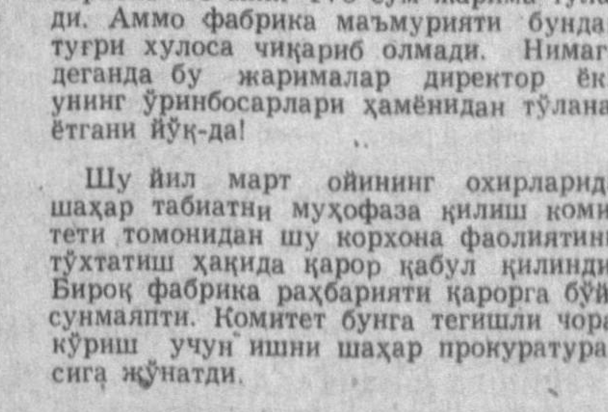

КИМ АЙБДОР?

МАНАВИ суратларга бир қаранг-а. Бир қарашда оддий манзарадек туюлиб баъзилар «Хўш, нима бўлибди, ваҳима қиладиган ахлатхона эмаску» дейишлари мумкин. Ҳа, ҳаммаси шу «арзимаганлар»дан бошланади. Биров бир нарса ташлайди, бошқаси унга озгина «ҳисса» қўшади ва учинчи одам (агар у ҳам бефарқлардан бўлса) «ташлайверса бўладиган жой экан» деган хулосага келади. Ҳа, шаҳарда бундан баттар жойлар жуда кўп. Лекин улар ҳам бирданига шу ҳолга келмаган, йиғила-йиғила «тоғ» бўлган. Ва шу тариқа бундай «тоғлар» шаҳримизда кўпаяверган.

Хўш, бунга ким айбдор? Виждонан айтганда ҳаммамиз айбдормиз. Негаки, биримиз лоқайд, биримиз бепарвомиз. Лекин айбдорларни қидиришга келганда топишга устамиз. Дарров бировга ағдарамиз-қўямиз. Вақтида олиб кетса бўлмайдими, деб ранжиймиз. Шунақа жойлар шаҳримизда беҳисоб бўлгач, ахлат олиб кетувчилар қай бирига улгурсин!

Ҳа, атроф-муҳит ҳақида гап кетса, берилиб нолиймиз, шаҳар ҳавоси айниди, деймиз. Илгариги тоза сувлар йўқлигидан, катта-катта анҳорларнинг қирғоғи ахлатларга тўлиб бораётганидан куюнамиз. Аммо, шундай жойларни булғаётганларни кўриб индамаймиз.

Майли, бу кимнингдир виждонига, қолаверса фаросатига ҳавола. Бугун-ку бир кунимиз ўтиб турибди, аммо эртага аттанг, деб қолмасак бас.

Даврон АҲМАД.

ЖАМОАТЧИЛИК ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ: Н. АБДИРИМОВА, У. КАРИМОВА, Н. ПАНЯКШИНА, Т. РАСУЛЕВ, С. УТКИН, М. ХОНХЎЖАЕВА.

МУҲАРРИРИЯТ МАНЗИЛГОҲИ: 700000, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.
Телефонлар: 33-45-84, 32-58-85.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ТАБИАТНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ КОМИТЕТИНИНГ МАНЗИЛГОҲИ: 700078, Намойишлар хиёбони, 5-уй. Телефон 44-56-96.

ҚАЙТА ИШЛАШ МУАММОЛАРИ

ШАҲРИМИЗДАГИ кўпгина саноат корхоналари Улуғ ватан уруши даврида қурилган бўлиб, ташландиқ сувларни кўп чиқаради. Натижада, ер ости ва устки сувлари ифлосланмоқда. Ариқ сувлари эса ичиш учун ярамай қолди. Одамлар заҳарланган сувларни ичиш оқибатида турли хил касалликларга дуч келишмоқда.

Техниклар уйида куни кеча мана шу масалага бағишланган «Саноат ташландиқ сувларини қайта ишлаш муаммолари ва табиатни асраш» мавзусида Бутуниттифоқ илмий-техника семинари ўз ишини бошлади. Семинарда республикамизнинг баъзи вилоят, шаҳарлари ва Иттифоқимизнинг Харьков, Челябинск, Владивосток каби шаҳарларидан олим ва мутахассислар иштирок этмоқдалар.

Анжуман қатнашчилари кимё фанлари номзоди Солиҳ Шамсиевнинг маърузасини тингладилар.

Семинарда қатнашган ўзбекистонлик олим ва мутахассислар Ўрта Осиёда сувни қайта тозалаш асбоб-ускуналарининг йўқлигини инобатга олиб, Тошкентдаги қишлоқ хўжалиги учун машиналар ишлаб чиқарадиган корхоналарнинг бирида сув тозалаш учун асбоб-ускуналарни ишлаб чиқаришни йўлга қўйишни таклиф қилдилар.

Улар бу таклиф юзасидан Ўзбекистон Табиатни муҳофаза қилиш қўмитасига хат йўлладилар.

Харьковлик олим А. Л. Можайкина сув таркибидан полимер зарачаларини ажратиб олиш ҳақида сўзлади.

Ортиқ МАХМАЮСУПОВ.

Жиддий эътибор керак

ҲОЗИРГИ кунда табиат бойликлари — ер, сув, ҳаво деярли беминнат ишлатилмоқда. Шу кунгача хўжалик фаолиятини иқтисодий баҳолашда, ишлаб чиқариш кучларини ривожлантириш ва жойлаштиришда экологик омил деярли инобатга олинмай келинмоқда. Ундан ташқари уни режалаштириш усулларида, корхоналар фаолиятининг иқтисодий омилларида ҳам ҳисобга олинмаяпти.

Табиатга ва халқ хўжалигида келтирилган моддий зарарни аниқлашга мўлжалланган ва ҳаракатдаги норматив, юридик ҳужжатлар келтирилган моддий зарарни тўлиқ қоплаш миқдорини аниқлай олмайди. Ундан ташқари бу ҳужжатлар ўз хусусиятига эга бўлган йирик шаҳарларга келтирилаётган моддий зарарларнинг кўп қирраларини ҳисобга олмайди. Хуллас, ҳозирги кунда табиатни муҳофаза қилиш учун мўлжалланган тадбирларнинг самарали иқтисодий омиллари йўқ.

Иқтисодиётнинг бозор муносабатларига ўтиши, мулкчиликнинг кўп шакллилиги жиддий экологик муаммоларни ечишни янада мураккаблаштиради. Шу билан бирга хорижий мамлакатлар тажрибаси шуни кўрсатяптики, табиатни муҳофаза қилиш фаолиятини бошқаришда атроф-муҳитни ифлослантиргани ва табиат бойликларидан унумсиз фойдалангани учун ундириладиган тўловларга катта эътибор қаратилган.

Шу туфайли халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши сессиясига қўмитамиз шаҳарда табиатни муҳофаза қилиш сиёсатини қонуний равишда олиб боришни йўлга қўядиган ҳамда Тошкент шаҳридаги экологик шароитни тубдан яхшилашга ўз ҳиссасини қўшадиган иқтисодий омилларни жорий этишга доир бир тўп ҳужжатларни кўриб чиқишга тақдим этилади.

Булар «Тошкент шаҳри атмосфера ҳавосига, сув ҳавзаларига чиқарилган зарарли чиқиндилар ва қаттиқ жисмли чиқиндиларни жойлаштирилгани учун олинадиган меъёрий муваққат тўловлар», «Табиат ресурсларидан фойдаланиш, атмосфера ҳавосига, сув ҳавзаларига чиқарилган зарарли чиқиндилар ва қаттиқ жисмли чиқиндиларни жойлаштиргани учун корхоналар, ташкилотлар ва муассасалардан олинадиган тўлов миқдорларини аниқлаш тартиблари»дир. Бу ҳужжатлар СССР ва Ўзбекистон ССР Табиатни муҳофаза қилиш давлат қўмиталари, мутасадди илмий-текшириш ва тармоқлараро илмгоҳлари томонидан кўриб чиқилган ва маъқулланган.

Ҳозирги кунда шунга ўхшаш нормативлар Ленинград, Киев, Минск, Саратов, Запорожье, Олмаота, Кострома ва бошқа шаҳарларда жорий қилинган ва амалда қўлланилмоқда.

Биз таклиф этаётган «Табиат ресурсларидан фойдаланиш, атмосфера ҳавосига, сув ҳавзаларига чиқарилган, зарарли чиқиндилар ва қаттиқ жисмли чиқиндиларни жойлаштиргани учун корхоналар, ташкилотлар ва муассасалардан олинадиган тўлов миқдорини аниқлаш ТАРТИБИ» белгиланган нормативларга асосан шаҳардаги бирлашмалар, корхоналар, ташкилотлардан атмосфера ҳавосига, сув ҳавзаларига белгиланган меъёрда (лимитда) ва ундан юқори миқдорда ифлос чиқиндиларни чиқаргани ва белгиланган меъёрдан ва ундан юқори миқдорда қаттиқ жисмли чиқиндиларни жойлаштиргани учун тўловлар ундиришни ҳамда корхоналар, ташкилотлар ва фуқароларнинг табиат муҳофазаси қонунларини бузгани учун ундириладиган жарималарни кўзда тутади.

Атмосфера ҳавосига, сув ҳавзаларига чиқарилган зарарли чиқиндилар ва қаттиқ жисмли чиқиндиларнинг жойлаштирилгани учун ундириладиган тўлов ҳисоблари Тошкент шаҳар табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси ёки Ўзбекистон ССР табиатни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси томонидан тасдиқланган норматив ҳужжатлар, яъни атмосфера ҳавосига чиқарилаётган зарарли чиқиндиларнинг рухсат этилган чегараси, сув ҳавзаларига чиқарилаётган зарарли оқаваларнинг рухсат этилган чегараси, статистик ҳисоботларнинг шакллари бўлмиш ҳаво, сув, токсик моддалар чиқиндилари асос қилиб олинади.

«Муваққат тўлов нормативлари...» бўйича ҳисобланган бирламчи ҳисоб-у китоблар шуни кўрсатяптики, корхоналар, ташкилотлардан ундириладиган тўловларнинг умумий ҳажми корхоналар ҳисобида қоладиган даромаднинг ўртача атиги 0,5 фоизини ташкил қилмоқда. Бундан фақат 5—6 корхона мустаснодир. Аммо корхоналар орасида Тошкент тепловозларни таъмирлаш заводи — 22,52 фоиз «Узбексельмаш» ишлаб чиқариш бирлашмаси — 12,76 фоиз, Наримонов номли темир-бетон маҳсулотлари заводи — 6,134 фоиз, «Таштекстильмаш» ишлаб чиқариш бирлашмаси — 16,01 фоиз Қўйлиқ асфальт-бетон заводи 26,76 фоиз миқдорида ҳавони заҳарламоқдалар. Бу кўрсаткичларнинг юқорилигининг асосий сабаби корхона мутасаддилари томонидан экологик аҳволни яхшилашга жиддий аҳамият берилмаганлигидандир.

Ўйлаймизки, ҳозирги оғир иқтисодий вазиятни ҳисобга олган ҳолда бундай корхоналарга хусусий ёндашиб, улар 1—3 йил ичида муҳим экологик тадбирларни амалга оширишлари учун шароит яратиб бериш лозим.

Халқ депутатлари эътиборига яна бир «Тошкент шаҳар табиатни муҳофаза қилиш жамғармаси» тўғрисидаги ҳужжатни ҳавола этмоқчимиз.

Жамғарма корхоналар, муассасалар томонидан атроф-муҳитни ифлослантиргани, табиат бойликларидан унумсиз фойдаланганликлари учун ундириладиган тўловлар, табиатни муҳофаза қилиш қонунларини бузганлиги учун олинадиган жарималар ҳисобига ҳосил бўлади. Шундай қилиб, олдин бюджет ҳисобига ўтадиган маблағлар эндиликда жамғарма ҳисобида тўпланиб, муҳим экологик муаммоларни ҳал қилишга сарфланади.

Табиатни муҳофаза қилиш жамғармаси яна корхоналар, муассасаларнинг кўнгилли равишда ажратилган бадаллари ҳисобига ҳам тўлдирилиши мумкин. Жамғарма ҳисобидаги маблағлар халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгашининг сессияси тасдиқлаган сметалар асосида сарфланади.

Яна бир бор шуни таъкидлаб ўтмоқчиманки, жамғарма маблағлари шаҳар миқёсидаги жуда муҳим бўлган экологик муаммоларни ечишга сарфланиши лозим. Бу шаҳардаги канал, анҳор ҳавзаларини тозалаш ишлари, маиший, саноат чиқиндиларини қайта ишловчи, куйдирувчи завод қурилиши, шаҳарга киришдаги экологик постлар қурилиши, кўкаламзор минтақалар, хиёбонлар, сайргоҳлар ҳосил қилиш, транспорт ҳаракатини ташкил этишни яхшилаш ишлари, атроф-муҳит ифлосланишини кузатишнинг автоматик системасини жорий қилиш ва бошқа-бошқа кўпгина муаммолардир. Биз ҳозирда шаҳарда экологик аҳволни яхшилаш йўлларини кўряпмиз. Лекин фақатгина жарималар билан муаммоларни ҳал этиб бўлмайди. Аксинча, корхоналарга атроф-муҳитни ифлослантирмасликлари хусусидаги тадбирлар ва вазифалар юклатилиши лозим.

Аммо қачонгача бир-биримизни заҳарлаймиз, ахир. Шунинг учун экология масаласига жиддий эътибор бериш керак!

Шоира ИБРОҲИМОВА,
Тошкент шаҳар табиатни муҳофаза қилиш комитети раиси.

ЭНДИ БОРИНИ АСРАЙЛИК

ҲОЗИРГИ кунда табиатни муҳофаза қилиш масаласи ер юзида яшаётган ҳар бир инсоннинг асосий вазифаси бўлиб қолди.

Бир неча йиллар илгари Тошкент шаҳри ва атрофларида ҳам ёввойи ҳайвонлар, ноёб қушларни учратиш мумкин эди. Ҳаваскор овчиларнинг ножўя ҳаракатлари оқибатида кўп ҳайвонлар йўқолиб кетди. Ҳозир кўлларда ёввойи ўрдакларни учратиш амримаҳол бўлиб қолди. Бугунги кунга келиб Ўзбекистонда яшаётган ноёб ҳайвонларнинг 63 тури йўқолиб кетиши хавфи остида эканлиги аниқланган.

1948 йилда табиатни ва табиий бойликларни муҳофаза этиш Халқаро жамияти томонидан йўқолиб бораётган ҳайвонларни рўйхатга олиб борувчи «Қизил китоб» ташкил этиш тавсия этилганди.

Иттифоқимизда эса 1975 йилда «СССР Қизил китоби»ни яратиш ҳақида қарор қабул қилинди ва 1978 йилда нашрдан чиққан. Унга қирилиб кетиш хавфи остида қолган сутэмизувчи жониворларнинг 62 тури, қушларнинг 63 тури, амфибияларнинг 8, судралиб юрувчи ҳайвонларнинг 21 тури киритилган.

Ўзбекистоннинг «Қизил китоби» эса 1981 йилда нашр этилган. Республикамизда бугунги кунда 650 га яқин умуртқали ҳайвонлар тури бўлиб балиқларнинг 79, амфибияларнинг 3, судралиб юрувчиларнинг 57, қушларнинг 410 дан кўпроқ ва сутэмизувчиларнинг 99 тури яшайди. Республикамизда яшайдиган ҳайвонлар, қушлар ва бошқа жониворларнинг инсонга, табиатга, халқ хўжалигига келтирадиган фойдаси ҳақида гапиришнинг ҳожати бўлмаса керак. У беш қўлдек ҳаммага маълум. Шунинг учун ҳам биз ҳайвонот оламига ниҳоятда эҳтиёткорлик билан муносабатда бўлишимиз, уларни асраб-авайлашимиз керак.

Ойшахон ҚУРБОНОВА.

24-ўрта мактабда Ўзбекистон халқ депутати, кинорежиссёр Малик Қаюмов билан бўлиб ўтган учрашув йиғилганларда катта қизиқиш уйғотди. Таниқли санъаткор учун бу билим даргоҳи жуда қадрлидир. Чунки унинг ўқувчилик йиллари шу даргоҳда ўтган.

СУРАТДА: кинорежиссёр Малик Қаюмов устозлар ва ўқувчилар даврасида.

Равиль Альбеков сурати.

ИБРАТЛИ ТАДБИР

ТОШКЕНТ шаҳар Қизил Ярим ой жамиятининг раиси У. Қ. Муҳамедова билан Туркқўрғон, Известия, Янгиариқ, Тахтапул маҳаллалари аҳолисининг учрашуви бўлиб ўтди.

Йиғилишда сўзга чиққан У. Муҳамедова жамиятнинг режаларига тўхталди ва шаҳримиз бўйича 200 дан ортиқ тиббиёт ҳамширалари уйларида ўтириб қолган кексалар ва ногиронларга тиббий хизмат кўрсатаётганлиги ҳақида маълумот берди.

Тахтапулдаги Исмоил ат Термизий номли масжиднинг имом хатиби Яҳёхон домла инсоний бурч ҳақида гапирди.

Экстрасенслар уюшмасидан Фарида Йўлдошева сўзга чиқиб уюшманинг ноёб хислатга эга даволовчилари Ниғмат Маматов ва Исмоил Холмуродовлар шаҳримизнинг Ал Хоразмий мавзеси ва Тошкент давлат цирки биносида ошқозон, буйрак тоши, қон босими ва тери касалликлари билан оғриган беморларга шифо муолажалари беришаётгани, агар маҳалла чойхоналарига кекса ва ногиронларни йиғиб чақиришса, бепул сеанс ўтказажаклари ҳақида тўхталди.

Абдуфаттоҳ НАБИХЎЖАЕВ.

Инсон ва қонун

«ҲУЖЖАТЛИ» ЙЎЛТЎСАРЛАР

МИЛИЦИЯ хизматига кирувчиларнинг аксарияти халқ тинчлигини қўриқлайман деган ниятни дилларига жо қилишлари шубҳасиз. Ва бу ишга ҳаётларини бахшида этадилар. Бундайлар билан ҳар қанча фахрлансак арзийди. Лекин афсуски ғараз мақсадини кўзлаб кирувчилар ҳам учраб турар экан.

Яқинда шаҳар халқ кўнгиллилари штаби хонасида ўтирган эдик. Соат кечки тўққизлар чамаси. Хонага бир киши шошиб кириб Инқилоб хиёбонида бир йигит билан қизга уч киши зўрлик қилиб турганини хабар қилди. Биз шаҳар халқ кўнгиллилари штабининг бошлиғи Нормамат Собиров раҳбарлигида тезда воқеа содир бўлган жойга етиб бордик.

Ҳалиги кишининг айтганлари тўғри чиқди. Ҳақиқатан ҳам автомобиль йўллар олийгоҳининг талабалари Игорь Попов билан Аня Борисовага учта йигит хиралик қилишаётганди. Уларнинг гувоҳлик беришига қараганда йигитлар аввал И. Поповдан гугурт сўрашган. Кейин унинг соатини, қизнинг эса қўлидаги олтин узугини ечишни талаб қилишган.

Кўнгиллилар бошлиғининг йигитларни бир неча марта тартибга чақириши зое кетди. Уларнинг инсофга келиши у ёқда турсин, ҳатто бизга зўравонлик қилишга ўтишди. Яхшиямки, Раҳмонали Икромов бошчилигидаги Куйбишев район ижроия қўмитаси қошидаги ички ишлар бўлими ходимлари келиб қолишди. Бўлмаса йўлтасарлар қилғилиқни қилиб қочиб қолишлари ҳеч гап эмас эди.

Буни қарангки, ҳужжатларни расмийлаштираётганда шу нарса маълум бўлдики, йигитларнинг иккитаси ҳуқуқ ҳимоячилари экан. Мана улар билан танишинг. Раҳмонжон А. Наманган вилоят Янгиқўрғон райони ижроия қўмитаси қошидаги ички ишлар бўлимида милиция ходими. Одил М. Янгиқўрғон халқ суди мажлисининг котиби. Учинчиси эса ҳеч қаерда ишламайди. Яна ажабланарли томони шундаки, бу уччала йигит ҳам Тошкент Давлат дорилфунунининг талабаси экан.

Энди ўйлаб кўринг. Ўзлари ҳуқуқ ҳимоячилари бўлатуриб, аҳолининг тинчлигини сақлаш ўрнига бу йигитлар хиёбонда дам олаётган кишиларнинг тинчлигини бузиб ўтирганига нима дейсиз? Улар келажакда адлия ходими, изқувар ёки терговчи бўладиларку. Одамларнинг ҳаёти, тақдири шу кишиларга топшириб қўйиладими? Бу саволни қандай ҳал этиш масаласини ҳуқуқшунослик куллиёти раҳбарияти жиддий ўйлаб кўради деган умиддамиз.

Яна бир гап. Шу мақола ёзилаётганда муҳарририятга Киров район ижроия қўмитаси ички ишлар бўлими терговчиси Адҳам Сулаймонов қўнғироқ қилиб ўша кунги «ҳужжатли» йўлтўсарлар майда безориликда айбланиб уларга жарима солиш билан чегараланганлигини баён этди. Биз бунга нима ҳам дердик. Ҳар қалай уларнинг қилмишига баҳо бериш маъмурий органлар ҳукмига ҳавола. Лекин чора кўришда ҳам адолат тарозиси билан бўлгани яхши.

Ғулом ЕСЕНОВ.

ҚИДИРИЛМОҚДА

Тошкент шаҳар Ленин район ички ишлар бўлими томонидан 1986 йил 8 мартда туғилган Суннат Усмонович Қаҳҳоров қидирилмоқда. У Ҳамза районидаги 7-Висол йўлаги 13-уйда яшар эди.

Шу йилнинг 12 апрелида «XXI партия съезди» номли давлат хўжалиги болалар боғчасидан чиқиб кетган ва уйига қайтиб келмаган.

Белгилари қуйидагича: бўйи 90—100 сантиметр, ўртача гавдали, сочлари калта, бўйнининг ўнг тарафида ғурраси бор. Ўша куни эгнида зангори рангдаги жунли свитер, зангори рангли шим, қизил рангли кроссовкаси бор эди.

Суннат Қаҳҳоровни кўрган ёки у ҳақда бирон-бир маълумотга эга бўлган кишилардан 91-58-02, 91-58-13, 91-35-74 ёки «02» рақамли телефонлар орқали хабар беришларини сўраймиз.

Муҳаррир
Э. М. ЭРНАЗАРОВ.

ТИЖОРАТ ЖАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА
29, 30 МАЙ СОАТ 19.00 ДА

«САМАРҚАНД ЮЛДУЗЛАРИ ШУЪЛАСИ»

САФИЯ САФТАРОВА
ИЖРОСИДА

УЗБЕК, ТОЖИК, ЭРОН, АФҒОН, ОЗАРБАЙЖОН ҚЎШИҚЛАРИ.

«НАВБАҲОР» ВОКАЛ-ЧОЛҒУ АНСАМБЛИ, ҲАМДА АЖОЙИБ РАҚС ВА СЎЗ УСТАЛАРИ СИЗГА ҲУЗУР-ҲАЛОВАТ БАХШ ЭТАДИЛАР.

Кўпчилик бўлиб келиш учун буюртмалар қабул қилинади.

Чипталар сарой кассаларида соат 10.00 дан бошлаб сотилмоқда.

ЎҚИШГА МАРҲАМАТ!

ТОШКЕНТ МАШИНАСОЗЛИК ОЛИЙ БИЛИМГОҲИ ҚОШИДАГИ ЭКСПЕРИМЕНТАЛ ЎҚУВ ИЛМИЙ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИГА ҚАРАШЛИ 50-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ ТОШКЕНТ ШАҲРИ МАКТАБЛАРИНИНГ 9-СИНФИНИ БИТИРГАН ЙИГИТ-ҚИЗЛАРНИ УЧ БОСҚИЧЛИ ТАЪЛИМ ОРҚАЛИ ТОШКЕНТ МАШИНАСОЗЛИК ОЛИЙ БИЛИМГОҲИДА ЎҚИШНИ ДАВОМ ЭТТИРИШ УЧУН

ЎҚИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

I БОСҚИЧ — 50-ҳунар-техника билим юртида ўқитилади (муддати — 2 йил).

II БОСҚИЧ — Тошкент радиотехника техникумида ўқитилади (муддати — 2 йил).

III БОСҚИЧ — Тошкент машинасозлик олий билимгоҳида ўқитилади (муддати — 3 йил).

I БОСҚИЧ бўйича ўқиш 50-ҳунар-техника билим юртида чуқурлаштирилган ўқув режаси асосида олиб борилади ва ўқувчилар қуйидаги мутахассисликлар бўйича ўқишга қабул қилинади:

— радиоэлектрон аппаратлари ва жиҳозларини ишлаб чиқарувчилар;
— радиоэлектрон аппаратлари ва жиҳозларини йиғувчи чилангарлар;
— кенг касбли дастгоҳчилар (токарь ва фрезерчилар);
— электр-газ пайвандчилар.

II ва III БОСҚИЧ бўйича ўқиш Тошкент радиотехникумига ва Тошкент машинасозлиги олий билимгоҳига қуйидаги ихтисосликлар бўйича ўқишга қабул қилинади:

— электрон ҳисоблаш воситалари ва радиоаппаратларни лойиҳалаш ва ишлаб чиқаришни ташкил этиш;
— пайвандлаш асбоб-жиҳозлари ва пайвандлаш ишларини ташкил этиш.

Билим юртида ўқиш даври узлуксиз меҳнат фаолиятига киради ва ўқувчилар давлат таъминотида бўладилар. Ўқиш даврида асосий мутахассисликдан ташқари иккинчи мутахассисликни эгаллаш мумкин.

Умумтаълим фанларидан қониқарли баҳолар билан билим юртини тугатганлар «Алгоритм» корхонасига ишга йўлланма оладилар.

ЎҚИШГА ФИЗИКАДАН (оғзаки) ва **МАТЕМАТИКАдан** (ёзма) **имтиҳонларни топширган ва танловдан ўтган йигит-қизлар қабул қилинадилар.**

Манзилимиз: Калинин райони, У. Юсупов кўчаси, 1-уй (69, 74, 94 «э», 45э, 158, 448-автобусларнинг «50-ҳунар-техника билим юрти»; 11, 23-троллейбусларнинг «Алгоритм заводи» бекатлари). Телефон: 75-59-06.

ЎРТА ОСИЁ БОЛАЛАР ТИББИЁТ ОЛИЙ БИЛИМГОҲИ ҚОШИДАГИ
ТИББИЁТ БИЛИМ ЮРТИ
1991—1992 ўқув йили учун КУНДУЗГИ БЎЛИМГА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

БИЛИМ ЮРТИ ТОШКЕНТ ШАҲАР ДАВОЛАШ МУАССАСАЛАРИДА ИШЛАШ УЧУН «ҲАМШИРАЛИК ИШИ» БЎЙИЧА ТИББИЁТ ҲАМШИРАЛАРИНИ ТАЙЁРЛАЙДИ.

Аризалар — Тошкент шаҳрида ва Тошкент вилоятининг Орджоникидзе, Тошкент, Калинин районларида, Наримонов шаҳрида яшаб турувчи, 10—11-синф ҳажмида маълумотга эга бўлган йигит ва қизлардан қабул қилинади.

ҲУЖЖАТЛАР 15 ИЮНДАН 31 ИЮЛГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Ўқиш муддати — 1 йилу 10 ой.

Ўқиш икки тилда (ўзбек ва рус тилларида) олиб борилади.

Ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатларни топшириш керак: раҳбар номига ариза, ўрта маълумоти тўғрисидаги ҳужжат, соғлиғи тўғрисида ҳужжат (086/У намуна), меҳнат дафтарчасидан кўчирма (ишловчилар учун). 3х4 см. ҳажмидаги 4 та сурат, паспорт ва ҳарбий хизматга оид ҳужжатлар шахсан кўрсатилади.

Билим юртимизга кирувчилар иккита фандан: (ўзбек тили ва рус тилидан диктант) имтиҳон топширадилар.

Бошқа миллат тилида мактабни тугатганлар рус тилида диктант ёки баён (хоҳишига қараб) ёзадилар.

Иккинчи имтиҳон биологиядан (оғзаки) бўлади.

Билим юртига кирувчилар имтиҳонларни ўзбек ва рус тилларида топширишлари мумкин.

Кириш имтиҳонларининг I ДАВРАСИ 15 июлдан, II ДАВРАСИ 1 августдан бошланади.

Манзилгоҳимиз: Тошкент шаҳри, Чермет кўчаси, 103-уй (93, 96, 112, 156, 167-автобусларнинг «ТошГРЭС», «Микрорайон» бекатлари).

«ШАРҚ» МАШИНАСОЗЛИК ЗАВОДИ ҚУЙИДАГИЛАРНИ СОТАДИ:

сочилувчан маҳсулотларни полиэтилен пленкаларга жойловчи автоматлар (7 бирлик), суюқ маҳсулотларни қуйиш учун яримавтомат, шлакблоклар ишлаб чиқариш учун уч устунли исканжалар ва қурилмалар, пластмассаларни қайта ишлаш учун майдалаш мосламалари, ичдан пуфлаб шиширилган термопластавтоматлар, телескопик зиналар, исканжа-қолиплар ва бошқа ностандарт ускуналар.

Чет эл андазалари бўйича тупроқдан ғишт блоклари, 63, 125, 250 куб сантиметр ҳажмли қуйма термопластавтоматлар ва буюртмачининг чизмалари бўйича экструдерлар ишлаб чиқариладиган қурилмаларни тайёрлаб бериш юзасидан

БУЮРТМАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ҚУЙИДАГИ ИХЧАМ (мини) ЗАВОДЛАРНИ ТАЙЁРЛАШ БЎЙИЧА ҲАМ БУЮРТМАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ:

сабзавотлар ва меваларни қайта ишлаш ва консервалаш мини-заводлари;

чет эл ва совет андазалари бўйича (буюртмачининг чизмалари асосида) колбаса, пишлоқ, нон тайёрлаш мини-заводлари.

Манзилимиз: 700025, Тошкент шаҳри, Б. Хмельницкий кўчаси, 74-уй.

Телефонлар: 55-59-94, 54-95-51. Телефакс 8/3712.

Москва вақти билан соат 17 дан 20.00 гача қўнғироқ қилинсин.

«ШАРҚ» КЎП ТАРМОҚЛИ ШИРКАТИ.

«НЕЛДА» ҲОЖАТИНГИЗНИ ЧИҚАРАДИ

АГАР «НЕЛДА» ВОСИТАНГИЗ БЎЛСА СТАТИК ЭЛЕКТР ҲОСИЛ ҚИЛИШНИ «ХУШ ҚУРУВЧИ» СИНТЕТИКА БИЛАН ТАШВИШ БИЛМАЙСИЗ.

«НЕЛДА» газламаларнинг ёпишиб қолишини, чарсиллашини, чақнашини йўқотади.

«НЕЛДА» уй жиҳозларига ва грампластинкаларга чанг ўтиришини камайтиради.

«НЕЛДА» гиламлар ва автомобиль ичи кам ифлосланишини таъминлайди.

«ТАШХОЗТОРГ».

* * *

«НЕЛДА» АНТИСТАТИК ВОСИТАСИНИ «ТАШХОЗТОРГ»НИНГ ҚУЙИДАГИ ДЎКОНЛАРИ ТАКЛИФ ҚИЛАДИ:

КУЙБИШЕВ РАЙОНИДА — **24-дўкон** (3-Шимолий-Шарқ даҳаси, 2-уй), **8-дўкон** (Қорасув даҳаси, савдо комплекси), **38-дўкон** (М. Горький шоҳ кўчаси, 73-уй), **20-дўкон** (ТТЗ-3 даҳаси, 2-уй), **38/1-дўкон** (Морозов кўчаси, 25);

ОКТЯБРЬ РАЙОНИДА — **42-дўкон** (Эскижўва бозори), **15/2-дўкон** (Уйғур кўчаси, Кўкча бозори), **35/7-дўкон** (Жанггоҳ кўчаси);

ЧИЛОНЗОР РАЙОНИДА — **22-дўкон** (Муқимий кўчаси, 4), **22/1-дўкон** (Пионерлар кўчаси);

СОБИР РАҲИМОВ РАЙОНИДА — **37-дўкон** (Қорақамиш даҳаси, савдо маркази), **19-дўкон** (Уста Ширин кўчаси, 133), **19/1-дўкон** (Қорақамиш 1/4, 34/1-уй);

ҲАМЗА РАЙОНИДА — **12/2-дўкон** (Шумилов шаҳарчаси), **34/2-дўкон** (Авиасозлар шаҳарчаси, тимли бозор);

ЛЕНИН РАЙОНИДА — **1-дўкон** (Пролетар кўчаси, 49);

КИРОВ РАЙОНИДА — **6/2-дўкон** (Энгельс кўчаси), **27-дўкон** (Мирзаахмедов кўчаси, 1);

АКМАЛ ИКРОМОВ РАЙОНИДА — **15/5-дўкон** (Ҳамкор кўчаси, 4);

ФРУНЗЕ РАЙОНИДА — **21/1-дўкон** (Ш. Руставели кўчаси, 52).

Баҳоси — 1 сўм 30 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН ССР СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ ВАЗИРЛИГИНИНГ

ТОШКЕНТ ШАҲАР 2-ТИББИЁТ БИЛИМ ЮРТИ

1991 — 1992 ЎҚУВ ЙИЛИГА

ҚУНДУЗГИ ВА КЕЧКИ БЎЛИМЛАРГА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ТАЪЛИМ ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛИКЛАР БЎЙИЧА ОЛИБ БОРИЛАДИ:

ҚУНДУЗГИ БЎЛИМДА: ҳамширалик иши (тиббиёт ҳамшираси) — ўқиш муддати 1 йилу 10 ой; фельдшер (даволаш иши) — ўқиш муддати 2 йилу 6 ой;

КЕЧКИ БЎЛИМДА: умумий ихтисосдаги тиббиёт ҳамшираси.

Аризалар кундузги бўлимга 15 июндан 31 июлгача, кечки бўлимга 15 июндан 15 сентябргача қабул қилинади.

Кириш имтиҳонлари кундузги бўлимга — 15 июлдан 22 августгача, кечки бўлимга — 20 августдан 22 сентябргача ўтади.

Биология (оғзаки), она тили ва адабиёт (ёзма)дан имтиҳонлар топширилади.

Ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатларни топшириш лозим: директор номига ариза, маълумоти ҳақидаги шаҳодатнома (асл нусхаси), тиббиёт маълумотномаси 086/У шаклида, 4 дона сурат (3х4), меҳнат дафтарчасидан кўчирма (ишловчилар учун). Паспорт ва ҳарбий билет (ҳарбий хизматга чақирилувчилар учун) шахсан кўрсатилади.

Манзилгоҳимиз: Тошкент шаҳар, Собир Раҳимов райони, Озод кўчаси, Культиватор тор кўчаси, 16-уй; 11, 28, 31, 64, 95, 47-автобусларнинг, 8, 4, 20-троллейбусларнинг, 7, 15, 16-трамвайларнинг «Марказ — 26 мавзеси» бекати.

Телефон: 44-32-25.

ТОШКЕНТ ШАҲАР 2-ТИББИЁТ БИЛИМ ЮРТИ.

«Союзреклама» Бутуниттифоқ ишлаб чиқариш бирлашмасининг Ўзбекистон реклама ишлаб чиқариш корхонаси

ҲУРМАТЛИ ТОШКЕНТЛИКЛАР!
ТОШКЕНТ ШАҲАР АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ, ҚАЙТА ЎҚИТИШ ВА
ҚАСБГА ЙЎНАЛТИРИШ МАРКАЗИ
шаҳардаги корхоналар ва ташкилотлар билан
ҲАМКОРЛИКДА
24—25 МАЙ КУНЛАРИ СОАТ 9 ДАН 18.00 ГАЧА
ТЕМИРЙЎЛЧИЛАР МАДАНИЯТ САРОЙИДА
(Пролетар кўчаси)
БИРИНЧИ МАРТА
«БЎШ ИШ ЖОЙЛАРИ ВА БЎШ ЛАВОЗИМЛАР ЯРМАРКАСИ»ни
ЎТКАЗАДИ

Агар Сиз вақтинча ишламаётган бўлсангиз, ёки:
— иш жойингизни ўзгартириш,
— тўлиқсиз иш куни шартида ишлаш,
— республикамиздан ташқарига ишга жўнаб кетиш,
— оилангиз билан РСФСРнинг қишлоқ хўжалиги районларига кўчиб кетиш,
— меҳнат қонунчилиги юзасидан маслаҳат олиш,
— иш тажрибангиз ва билимингизга муносиб юқорироқ лавозимни эгаллаш ниятида бўлсангиз, —

ЯРМАРКАГА МАРҲАМАТ ҚИЛИНГ!

Бу ерда Сизларни меҳнат органларининг вакиллари, корхоналардаги кадрлар хизматларининг раҳбарлари, малакали ҳуқуқшунослар, психологлар қабул қилишади.

Ярмаркага қуйидагича борилади: метронинг «Тошкент» бекати; 55, 60, 66, 71, 81-автобуслар; 1, 9, 26-трамвайларнинг «Темир йўл вокзали» бекати.

Маълумотлар олиш учун қуйидаги манзилларга мурожаат қилинсин: Космонавтлар шоҳкўчаси, 6-уй. Телефонлар: 56-04-20, 56-07-23 ва районлардаги меҳнат биржалари.

А. ИКРОМОВ РАЙОНИ — Фарҳод кўчаси, 21-уй. Телефон 74-01-57.
КИРОВ РАЙОНИ — Энгельс кўчаси, 48-уй. Телефон 34-24-12.
КУЙБИШЕВ РАЙОНИ — Гоголь кўчаси, 38-уй. Телефон 32-13-09.
ЛЕНИН РАЙОНИ — Т. Шевченко кўчаси, 64-уй. Телефон 55-72-56.
ОКТЯБРЬ РАЙОНИ — У. Юсупов кўчаси, 3-уй. Телефон 41-18-14.
С. РАҲИМОВ РАЙОНИ — Қорасарой кўчаси, 270-уй. Телефон 48-43-50.
СЕРГЕЛИ РАЙОНИ — Йўлдош даҳаси 2-мавзе, 69-уй. Телефон 58-63-84.
ФРУНЗЕ РАЙОНИ — Ш. Руставели кўчаси, 112-уй.
ҲАМЗА РАЙОНИ — М. Ҳасанова кўчаси, 14-уй. Телефон 96-44-02.
ЧИЛОНЗОР РАЙОНИ — Чилонзор даҳаси, 16-мавзе, 10-уй. Телефон 76-77-99.
БЕКТЕМИР РАЙОНИ — Водник даҳаси, 37-уй.

«ИЛДАМ» ЁШЛАР МАРКАЗИ

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

(Хадра майдони)

24 — 25 МАЙ СОАТ 19.00 ДА
ХУШОВОЗ ХОНАНДА
КОМИЛЖОН БАРАТОВ **иштирокида**

БАҲОР ЯНА ҚАЙТАДИ

КАТТА КОНЦЕРТ

ҚАТНАШАДИЛАР:

«ҚИЗИҚЧИ — 89» кўригининг ғолиби, Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг совриндори
ОБИДЖОН ҳамда СОБИТЖОН АСОМОВЛАР
шунингдек,
ШОМУРОД ПАРМОНОВ бошчилигидаги
«НАВРЎЗ» ДАСТАСИ
ҳамда
«КАМОЛОТ — 89» кўригининг совриндори
ИЛҲОМЖОН ПАРМОНОВ

Концерт дастурини Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист ЛУТФУЛЛА САЪДУЛЛАЕВ олиб боради.
Режиссёр — ФАРҲОД АҲМЕДОВ.
Чипталар Тошкент давлат циркининг кассаларида соат 9.00 дан 19.00 гача сотилмоқда.

Маълумотлар олиш учун телефонлар: 44-35-91, 44-29-04.

«Узгипросвязь» илмгоҳи жамоаси илмгоҳ бошлиғи Р. А. Асқаровга отаси **Акбар АСҚАРОВ**нинг вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ТОШКЕНТ оқшоми

Муассислар: халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва Ўзбекистон Коммунистик партияси Тошкент шаҳар қўмитаси.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

ТЕЛЕФОНЛАР: қабулхона — 32-53-76; хатлар — 33-29-70; 32-53-79; жамоатчилик қабулхонаси — 32-55-83.

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

85.207 нусхада чоп этилади. Индекс 64690.
Буюртма 5209. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.
Босмага бериш вақти 11.30. Босмага берилди 11.05.